

Uusi jalostuksen tavoiteohjelma

Chesapeakekelaahdennoutaja

1.1.2023 - 31.12.2027

Hyväksytty rotua harrastavan yhdistyksen yleiskokouksessa 18.7.2021
Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa 6.11.2022
SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt 17.1.2023

SISÄLLYSLUETTELO

1. YHTEENVETO	5
Rodun käyttötarkoitus	5
Keskeisimmät jalostustavoitteet sekä toimenpiteet niiden saavuttamiseksi	5
Pentueiden rekisteröintiin vaikuttavat ehdot	7
Alkuperä ja käyttötarkoitus	7
Rodun kehitys nykyiseen muotoonsa	8
Sukulaisrodut, joiden kanssa rodulla on yhteinen kehityshistoria	10
Eri linjat	10
Ensimmäiset koirat Suomessa, koiramäärän kehitys	10
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	11
Nykyinen rotua harrastava yhdistys/järjestö ja aiemmat rotujärjestöt	11
Rotua harrastavan yhdistyksen tai järjestön jäsenmäärä ja sen kehitys	11
Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät	11
4. RODUN NYKYTILANNE	12
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja	12
Rekisteröintimäärät Suomessa	12
Tuontikoirien vuosittainen lukumäärä	12
Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä	12
Tietoa sukusiitoksesta	13
Rodun vuosittainen sukusiitosaste	13
Jalostuskoirien käyttömäärät	13
Jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus	15
Rodun populaatiot muissa maissa	15
Yhteenveto rodun jalostuspohjan laajuudesta	15
Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät	16
Jälkeläismäärään perustuva PEVISA-ohjelma	16
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttööminaisuudet	16
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	16
FCI:n rotumääritelmä	16
4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa	16
Tilanne luonteissa tänä päivänä	16
Luonnetesti ja MH-luonnekuvaus	19
Erot eri maiden populaatioiden välillä	20

4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet	20
Rodun alkuperäinen käyttö	20
Kokeet	21
4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen	24
Yksinoloon liittyvät ongelmat	24
Lisääntymiskäyttäytyminen	24
Sosiaalinen käyttäytyminen	24
Pelot ja ääniherkkyys	24
Ikään liittyvät käytöshäiriöt	25
Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen	25
4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta	25
Keskeisimmät ongelmakohdat	25
Ongelmien syyt ja vähentäminen	25
4.3. Terveys ja lisääntyminen	26
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat	26
PEVISA-ohjelman voimaantulovuosi sekä ohjelman muutokset	26
Lonkkanivelen kasvuhäiriö (hip dysplasia, HD)	26
Kynnärnivelen kasvuhäiriö (elbow dysplasia, ED)	27
Harmaakaihi eli katarakta	28
Etenevä verkkokalvon surkastuma (PRA)	28
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat	29
4.3.4 Lisääntyminen	31
Keskimääräinen pentuekoko	31
Astumisvaikeudet	31
Tiinehtymisvaikeudet	31
Synnytysongelmat	31
Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla	31
Pentukuolleisuus	31
Synnynnäiset viat ja epämuodostumat	31
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet	32
Ulkomuotoon liittyvät anatomiset piirteet, jotka altistavat rodun yksilöt sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmille	32
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä	32
Keskeisimmät ongelmakohdat	32
Ongelmien mahdollisia syitä	32

4.4. Ulkomuoto	32
Rotumääritelmä	32
Rodun näyttelykäynnit	33
Rodun jalostustarkastukset	33
Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus	33
Keskeisimmät ongelmakohdat	33
Rodun edellisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassaolokausi	34
Rodun ensimmäisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassaolokausi	34
Edelliseen tavoiteohjelmaan kirjatut jalostustavoitteet sekä niiden toteutuminen	34
Jalostuksen ulkopuolelle jäävien koirien osuus	35
Jalostussuosittelujen ja PEVISA:n ajantasaisuuden arviointi	35
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	35
6.1 Jalostuksen tavoitteet	35
Jalostuspohja	35
Käyttäytyminen ja luonne	35
Käyttöominaisuudet	36
Terveys ja lisääntyminen	36
Ulkomuoto	36
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	37
Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle	37
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet	37
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin	37
Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet	37
Varautuminen ongelmiin	38
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	38
JTO:n ja PEVISA:n vaikutuksen seuraaminen	38
7. LÄHTEET	39
Kansilehden koira:	40

1. YHTEENVETO

Rodun käyttötarkoitus

Chesapeake-lahden noutaja on sekä noutava- että ylösajava metsästyskoira, jota voidaan käyttää myös pienpetojen pintapyyntissä, kuten myös haavoittuneen tai liikenteessä loukkaantuneen eläimen jäljestystehtävissä. Poliisin, puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen käytössä rotua käytetään pienessä määrin rodun alkuperämaassa USA:ssa ja Euroopassa myös pelastuskoiratehtävissä. Harrastuskoirana chessie on parhaimmillaan fyysisissä ja toimeliaissa lajeissa kuten noutajien rodunomaiset kokeet noutajien taipumuskoe (NOU) ja noutajien metsästyskokeet (NOME) sekä esimerkiksi metsästyskoirien jäljestyskoe (MEJÄ). Muita chessielle sopivia lajeja ovat esimerkiksi pelastuskoiratoiminta (PEKO), vesipelastus (VEPE), tottelevaisuuskokeet (TOKO) jne. Rodulla on myös palveluskoirakoeoikeudet (PK). Rodunomaisten käyttöominaisuuksien vaaliminen on ensiarvoisen tärkeää, sillä ne tekevät chessistä monipuolisen metsästyksen ja harrastuskoiran.

Keskeisimmät jalostustavoitteet sekä toimenpiteet niiden saavuttamiseksi

Rodun populaatio on pieni niin Suomessa, kuin maailmanlaajuisestikin. Perinnöllisen vaihtelun säilymisestä tulee huolehtia käyttämällä koiria jalostukseen monipuolisesti. Yksittäisellä koiralla ei saa olla liian paljon jälkeläisiä. Kansainvälisen yhteistyön tekeminen eri maiden kasvattajien ja rotujärjestöjen kesken on välttämätöntä pienen populaation vuoksi.

Luonne ja käyttäytyminen	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
➤ hermorakenteen vahvistaminen ➤ toimintakyvyn (rohkeus) parantaminen ➤ liiallisen pehmeiden karsiminen ➤ koirien luonneominaisuuksien keräämisen kehittäminen	➤ luonneominaisuudet tulisi olla mitattu joko SKL:n luonnetestissä tai MH-kuvauksella tai Kennelliiton virallisessa käyttäytymisen jalostustarkastuksessa ➤ käytetään jalostukseen vain luonteensa puolesta riittävän vakaita koiria ➤ etsiä uusia luonneominaisuuksia mittaavia metodeja ja -testejä

Terveys	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
➤ silmäsairauksien vähentäminen ➤ geenitestauksien lisääminen, erityisesti jalostuskoirilla ➤ terveystarkastusten lisääminen ➤ koirien terveystietojen keräämisen kehittäminen ➤ koirien terveystietojen parempi analysointi rotuyhdistyksessä ➤ rodun pitäminen elinvoimaisena ➤ geenipoolin laajentaminen	➤ silmäsairauksista tiedottamisen lisääminen koiranomistajille ➤ silmäsairauksien rajaaminen: KAT ja PRA edellyttää vähintään 3-4v iässä uusittua/tehtyä silmätarkastusta ➤ geenitestien ja terveystarkastusten ryhmätestaukset yhdistyksen tapahtumissa ➤ SKL:n KoiraNetin parempi hyödyntäminen ➤ ulkomaisten tietokantojen hyödyntäminen

	➤ lonkkakuvaukset ➤ kyynärnivelkuvaukset ➤ selkäkuvaukset, SP, LTV, ja VA
--	---

Lisääntyminen	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
➤ populaation maltillinen kasvattaminen ➤ parhaiden, oikeaikäisten yksilöiden löytäminen jalostukseen ➤ geenipoolin laajentaminen	➤ koiranomistajien verkostoitumisen lisääminen rotuyhdistyksen tapahtumissa ➤ koirien ominaisuuksiin tutustuminen rotuyhdistyksen tilaisuuksissa ➤ tuetaan jalostukseen sopivien koirien omistajia käyttämään koiriaan jalostukseen ➤ ulkomaisten kasvattajien kanssa verkostoituminen ➤ suositus: yksittäisten koirien jalostuskäytön rajaaminen yhteen pentueeseen

Rakenteen ja anatomian terveys	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
➤ vain PEVISA-ehdot täyttävien koirien käyttö jalostukseen ➤ vain rotumääritelmän mukaisten koirien käyttö jalostukseen ➤ suurten ja raskaiden koirien käyttöä jalostuksessa tulee tarkkaan harkita	➤ koirien omistajien kannustaminen terveystarkastuksiin: ○ lonkkakuvaukset ○ kyynärnivelkuvaukset ○ selkäkuvaukset, SP, LTV ja VA ➤ näyttelykäyntien lisääminen ➤ ulkomuototuomareiden koulutus

Käyttöominaisuudet	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
➤ lisätä käyttöominaisuuksiltaan hyvien koirien määrää populaatiossa ➤ parantaa edelleen koirien käyttöominaisuuksien tasoa ➤ koirien käyttöominaisuuksien kartoittamisen kehittäminen	➤ suositus jalostukseen käytettävillä koirilla taipumuskoe suoritettuna (NOU1) ➤ koirien omistajia kannustetaan osallistumaan rodunomaisiin kokeisiin ➤ lisätään rodunomaisten harjoitteiden ja koulutusten määrää rotuyhdistyksen tapahtumissa

Jalostuspohja	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuosituks ¹ et, muut toimenpiteet
➤ geenipohjan laajentaminen ➤ koiramäärän harkittu lisääminen rodunomaiset ominaisuudet huomioiden ➤ ulkomaan tuontien lisääminen ➤ yksittäisten koirien jälkeläismäärän kasvun rajoittaminen liian suureksi populaation kokoon nähden ➤ mahdollisimman terveiden koirien jalostaminen	➤ käytetään rodunomaisia yksilöitä, jotka täydentävät toistensa ominaisuuksia ➤ tuetaan jalostukseen sopivien koirien omistajia ryhtymään kasvattajiksi ➤ lisätään koti- ja ulkomaista verkostoitumista ➤ pentuemäärärajoitus ➤ tuontikoirien lisääminen, tuontisperman hyödyntäminen ➤ hyödynnetään tarvittaessa toistaiseksi voimassa olevaa ulkomaisen uroksen poikkeuslupaa

Pentueiden rekisteröintiin vaikuttavat ehdot

Pentujen rekisteröinnin ehtona ovat vanhempien lonkkakuvaus- ja kyynärnivellausunn¹ot sekä voimassa olevat silmätarkastuslausunn¹ot. Lonkkakuvaustuloksen C saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen A tai B saaneen koiran kanssa. Kyynärnivellausunn¹on 1 saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen 0 saaneen koiran kanssa. Silmätarkastuslausunto ei saa olla 24 kk vanhempi. Kaikki perinnölliset kaihimuodot (ei kuitenkaan tulos ”muu kaihi / katarakta”) sekä verkkokalvon etenevä surkastuma (PRA) sulkevat koiran pois jalostuksesta. Jalostuskoirien on oltava astutushetkellä vähintään 24 kk ikäisiä.

Chesapeakehahden¹noutajien PEVISA-ohjelma

Lonkat	Kyynärnivelet	Polvet	Silmät	Sydän	Muuta ennen astutusta vaadittavaa
X, C	X, 1	---	X, 24 kk. KAT, PRA	---	Ikä astutushetkellä vähintään 24 kk.

X=molemmilta vanhemmilta vaaditaan ko. tulos ennen astutusta. Lonkkakuvaustuloksen C saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen A tai B saaneen koiran kanssa. Kyynärnivellausunn¹on 1 saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen 0 saaneen koiran kanssa.

KAT=kaikki perinnölliset kaihimuodot (tulos ”muu kaihi/katarakta”) ei sulje pois jalostuksesta).

PRA=verkkokalvon etenevä surkastuma.⁽¹⁾

2. RODUN TAUSTA

Alkuperä ja käyttötarkoitus

Chesapeakehahden¹noutaja on lähtöisin USA:n itärannikolta, Marylandin osavaltion alueelta, Chesapeakehahden pohjoisosasta.

Syksyllä 1807 oli George Law niminen-mies matkalla edesmenneelle sedälleen Hugh Thompsonille kuuluneella Canton nimisellä aluksella USA:n Baltimoreen, kun he kohtasivat Atlantilla jo tyyntyvässä myrskyssä uppoavan englantilaisen priki, jonka miehistön he pelastivat. Turskalastissa ollut brittialus oli matkalla Kanadan Newfoundlandista Englannin etelärannikon satamakaupunkiin (Poole). Upoavasta aluksesta pelastettiin myös kaksi Newfoundlandilais-pentua, uros ja narttu. Myöhemmin englantilaismiehistön jatkaessa matkaansa Norfolkkiin ja Cantonin jatkaessa Baltimoreen, Law osti nämä kaksi pentua englantilaiskapteenilta guinealla per pentu.

Syy miksi pennut alun perin olivat brittialuksella, oli että varustamon omistajalle oli annettu toimeksianto etsiä jalostustarkoituksessa Englantiin tuotavaksi kaksi pentua arvostetuimmista newfoundlandilaisista sukulinjoista sukusiitosta välttämällä. Näistä koirista käytettiin tuolloin nimitystä Lesser Newfoundland Dog tai St John's Water Dog tai pelkästään St John's Dog.¹⁶

Joutuessaan sittemmin jatkamaan purjehduksiaan luopui Law koirista ja antoi toisen pennuista, punaruskean uroksen, nimeltään Sailor, John Mercerille joka asui West Riverissä. Toisen, mustan narttupennun nimeltään Canton, tohtori James Stewartille, joka asui Sparrow's Pointissa.

Canton pysyi Sparrow's Pointissa kuolemaansa saakka ja sen jälkeläiset olivat ja ovat yhä edelleen hyvin tunnettuja Patapsco Neckistä Gunpowderiin saakka ja aina Chesapeakelahden yläosiin saakka vesilintumetsästäjien keskuudessa täyttämällä heidän kovat vaatimuksensa.

Näiden koirien maine metsästäjinä oli niin kova, että paikallinen kuvernööri Lloyd vaihtoi merinopässinsä Sailor-urokseen, tuohon aikaan päsejä myytiin useiden satojen dollareiden huippuhintaan. Hän vei koiran tiluksilleen Marylandin itärannikolle, missä sen jälkeläiset näyttivät mainetta metsästyskoirina pitkään. Vielä nykyäänkin saatetaan siellä, kuten sen länsirannallakin, koirista puhua Sailor-rotuna.¹²

Chesapeakelahdennoutaja syntyi ja jalostettiin alueen metsästäjien tarpeisiin. Tällä 320 kilometrin pituisella Pohjois-Amerikan mantereeseen suurimmalla estuaarilla (jokisualue), joka sijaitsee Marylandin ja Virginian osavaltioiden alueella, on kaksi keskeistä ominaisuutta. Ensinnäkin lahti on suhteellisen matala ja sillä on erittäin pieni kapasiteetti lämmön varastointiin, joten syksyisin veden lämpötila laskee nopeasti ja jäätyminen alkaa varhain jatkuen pitkälle kevääseen asti. Toiseksi se sijaitsee niin sanotun Atlantic Flywayn varrella, muuttoreitin, jota pitkin sorsat ja hanhet lentävät pesimäalueilleen ja takaisin. Joka vuosi lahden kautta muuttaa kolmannes kaikista itärannikolla talvehtivista vesilinnuista.

Paikalliset metsästäjät halusivat hyödyntää tätä vesilinnustajan paratiisia ja alkoivatkin suunnitella avukseen noutavaa koiraa, joka sopisi hyvin lahden kylmiin ja myrskyisiin vesiin.

Rodun ominaisuudet, paksu, öljyinen, kaksikerroksinen turkki on sekä eristävä että vedenpitävä ja sopii näin ollen erinomaisesti paikallisiin olosuhteisiin. Se hylkii kosteutta samalla tavalla kuin ankan höyhenet. Sen leveä rintakehä toimii aurana jäälauttoja vastaan ja voimakas takaruumis ja vahvat jalat, joissa on räpylät varvasväleissä, antavat sille edellytykset työskennellä väsymättä lahdella kovassakin merenkäynnissä. On kerrottu joidenkin chessien parhaina päivinä noutaneen jopa 300 vesilintua yhden päivän aikana rankoissa olosuhteissa. Oli tämä luku tarkasti totta tai ei, niin tarina kuitenkin välittää selkeästi olennaisen viestin, että chessie on luotettava ja väsymätön noutaja.

Rodun kehitys nykyiseen muotoonsa

Alkuperäisistä koirista eivät kumpikaan olleet mahdollittoman kookkaita koiria, molempien turkki oli melko lyhyt mutta erittäin tiheä ja molemmilla oli kannukset. Sailor oli rakenteeltaan vahva ja atleettinen, erittäin lihaksikas lantiosta rintaan saakka. Sen pää oli iso, mutta ei suhteettoman suuri, kuono hieman pidempi kuin tämän tyyppisillä koirilla yleensä. Väriltään se oli punaruskea, hieman valkoista naamassa ja rinnassa. Sillä oli sileä ja epätavallisen paksu turkki, ennemmin kuten karkea turkis kuin hiusmainen. Sailorilla oli tuuhea ja pitkäkarvainen häntä, jota se kantoi aina hyvin korkealla. Sen silmät olivat hyvin erikoiset, niin vaaleat, että ne antoivat jopa epäluonnollisen vaikutelman. Vielä parinkymmenen vuoden jälkeen koiran saapumisesta West Riveriin kuvernööri Lloydin mukana, löytyi

joillakin sen jälkeläisistä tämä sama ominaisuus.

Tietyvästi näillä kahdella koiralla, Sailorilla ja Cantonilla, ei koskaan teetetty jälkeläisiä keskenään.

Vuonna 1876 Samuel N Hyde vei koiransa Jimin American Poultry and Fanciers Associationin järjestämään näyttelyyn Baltimore Bench Show. Tämä oli ensimmäinen kerta, kun Chesapeake Bay Dog osallistui näyttelyyn. Koira menestyikin ja sai Hyden jatkamaan näyttelyiden kiertämistä.

13.1.1877 The Rod and Gun And American Sportsman-lehti julkaisi artikkelin, jossa rotua kuvailtiin

“A new and exceedingly interesting novelty at the Baltimore Exhibition was the display of Chesapeake duck dogs, a breed of surpassing excellence for the purpose for which it is used”.

Hydellä oli myös hyvät taloudelliset resurssit koirien jalostustoimintaan, Latrobe-lehden mukaan “the largest and finest duck club and kennel in the country, 18 000 ducks over the past thirty years”.

Hän omisti laajalti metsästysoikeuksia Hardford Countyssä Bush River Neck-joella ja Back River-joella Baltimore Coyntyssä, joka tunnettiin nimellä Hyde Park. Hän oli myös Carroll’s Island Clubin jäsen 1850- ja 1860-luvuilla.

Näihin aikoihin virisi keskustelu, millainen on oikea Chesapeake Bay Dog. Kaikki Baltimoren vuoden 1877 näyttelyn rodun 15 koiraa saivat maininnan “were by no means uniform in appearance, and might be called mongrels in weight, size, colour or coat, but well-authenticated accounts of the individual exploits of nearly all of them certainly entitle them to rank among the most hardy and sagacious of the canine race, and as the best retrievers of the wildfowl in the world”.

Vielä samana vuonna asiasta virisi usean kuukauden mittainen laaja palstakirjoittelu Forest and Stream- ja Rod and Gun-lehdissä. Asiaa ratkaisemaan perustettiin kasvattajien kesken komitea, jota johtivat John Stewart Jr, J.J. Turner Jr ja O.D. Faulks, luomaan yksityiskohtainen rotumääritelmä Chesapeake Bay Dog-rodulle. Hieman myöhemmin The Maryland Poultry and Fanciers Association hyväksyi sen ja otti käyttöön komitean kolmikohtaisen ehdotuksen rotumääritelmäksi:

- The Otter Dog - class otter
- The Curly Hair Dog - class curly
- The Straight Hair Dog - class straight

Sukutauluja jäljittämällä on osoitettu, että Sailorin ja Cantonin sukulinjat sekoittuivat keskenään Carroll-Island kennelissä. Tohtori Charles Tilghman, jonka koirat periytyivät Sailorista, toimitti koiria useisiin kenneleihin Chesapeake-lahden varrella, mukaan lukien Carroll Island.

Carroll Island kerhon-sukulinja jäljittyy Sailoriin ja Cantoniin John Stewartin Turk-koiran kautta, joka voitti Chesapeake Bay Dog-narttujen vuoden 1877 näyttelyn. Tämän sukulinjan on varmentanut tohtori W.H. Keener, joka oli itsekin arvostettu kasvattaja.

Turkin tytär Belle, jonka omisti John Ridgley Hamptonista, vietiin astutettavaksi General Latrobe kenneliin Grover C. Cleveland-uroksella, joka oli Thomas Jonesin omistamasta Walnut Grove-kennelistä. Tämä taas sijaitsi James Stewartin ja Canton-nartun naapurissa Sparrow's Pointissa.

Bellen ja Clevelandin jälkeläinen Duck sijoittui toiseksi vuoden 1890 Baltimore Dog Show-näyttelyssä. Sen omisti J. Swan Frick, joka myös oli Carroll Island Clubin jäsen, kuten Bellen omistaja John Ridgley.⁽³⁾

Jossakin vaiheessa jalostuksen alkutaipaleella rotuun sekoitettiin myös irlanninvesispanelia ja American Coonhoundia. Tuohon aikaan rotua saatettiin kutsua paikkakunnasta riippuen myös nimillä red chester tai brown winchester. Vaaleaa väritystä alkoi rotuun ilmaantua 1840-luvun alussa.

Vuonna 1884, kun American Kennel Club perustettiin, oli chesapeake-ahdennoutaja jo vakiinnuttanut paikkansa rotuna, joten rotumääritelmä hyväksyttiin ja vahvistettiin 17.4.1890⁽⁴⁾

Vuonna 1918 rodun nimeksi AKC:n listoilla vaihtui Chesapeake Bay Retriever.

Vuonna 1933 teki AKC tarkennuksia rotumääritelmään, että aikaisemmin rodulle tunnusomainen piirre lievä notkoselkäisyys ei enää olisi toivottava ominaisuus rodussa.⁵

Samana vuonna ensimmäinen chesapeakelahdennoutaja rantautui Eurooppaan Englantiin.

Vuonna 1964 rodusta tuli Marylandin osavaltion kansalliskoira ja University of Marylandin virallinen maskotti.

Sukulaisrodut, joiden kanssa rodulla on yhteinen kehityshistoria

Chesapeakelahdennoutaja on ainoa amerikkalainen noutajakoirarotu. Jalostuksen alkutaipaleella on rotuun sekoittunut irlanninvesispanelia sekä American Coonhoundia, lesser newfoundlandinkoiran lisäksi. Rajanaapurissa Kanadassa on 1860-luvulta alkaen vaikuttanut novascotiannoutaja, mutta yhteistä jalostus- tai muutakaan historiaa ei näillä noutajaroduilla ole.

Eri linjat

Chesapeakelahdennoutaja ei ole rotuna jakautunut käyttö- ja näyttelylinjaisiin yksilöihin, vaan on yhä edelleen maailmanlaajuisesti suhteellisesti eniten USA:n metsästyskoejärjestelmästä kaksoisvalioita (Dual Champion DC eli sama koira on sekä käyttö- että muotovalio), tuottava noutajarotu. Tätä kirjoitettaessa USA:ssa on 16 DC-koiraa ja Euroopassa 1.^{6,7} Suomessa DC-kaksoisvalioita ei toistaiseksi ole.

Ensimmäiset koirat Suomessa, koiramäärän kehitys

Ensimmäiset chesapeakelahdennoutajat tulivat Suomeen Gunilla Holmströmin, Komsalö Kennel, toimesta vuonna 1976. Toinen näistä, uros Eastern Water's Jeremy Squam, jatkoi matkaansa Ruotsiin ja narttu Eastern Water's Winnepesaukee jäi Suomeen.

Vuonna 1978 "Winne" astutettiin Ruotsista tuodulla Chutney-nimisellä uroksella, ja ensimmäinen pentue, 3 urosta ja 7 narttua, syntyi kesäkuussa. Ensimmäinen pentutapaaminen järjestettiin jo syksyllä vuonna 1978 Malmin ampumaradalla Helsingissä. Tällöin paikalla oli koko pentue yhtä Ruotsiin myytyä narttua lukuun ottamatta.

Kasvatustyö perustui lähinnä tähän narttuun, ja kun se vuonna 1983 todettiin PRA-kantajaksi, kotimainen jalostus hiljeni pitkäksi aikaa. 1970-luvun lopulla ja 1980-luvun alussa tuotiin Ruotsista ja Englannista koiria vahvistamaan kantaa.

Yksittäisten Suomessa syntyneiden pentueiden lisäksi lähes joka vuosi on koiria tuotu ulkomailta, pääasiassa Englannista, USA:sta, Ruotsista, Tanskasta ja Saksasta. Pentueita on ollut vuosittain keskimäärin 0-2.

Suomessa on kaikkiaan rekisteröity 328 (12/2021) chesapeakelahdennoutajaa. Suomessa oli SKL:n tilaston mukaan teoriassa 102 alle 13-vuotiasta chesapeakelahdennoutajaa.⁸ Luku ei ole tarkka koska tilastosta puuttuu osalta koirilta merkintä kuolemasta, ja toisaalta taas on joitakin ulkomaantuonteja, jotka eivät ole lainkaan SKL:n rekisterissä. Näiden Suomessa rekisteröimättömien chessien kartoitus on käynnissä rotuyhdistyksen toimesta.

Enimmillään chesapeakelahdennoutajia on rekisteröity 21 koiraa vuodessa, muutamana vuonna ei yhtään, keskiarvon ollessa 7,7 koiraa/v. Useampana vuonna rekisteröinnit ovat koostuneet vain tuontikoirista, suomalaisia pentueita ei ole syntynyt yhtään (Taulukko 1).

Taulukko 1. Rekisteröinnit 1990–2021

1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
2	7	0	1	12	1	2	1	2	2	15	2	10	14	13	21
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
0	18	10	16	2	15	4	15	3	16	7	7	3	11	14	2

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Nykyinen rotua harrastava yhdistys/järjestö ja aiemmat rotujärjestöt

Chesapeakekelahdennoutajan rotujärjestö on Suomen Noutajakoirajärjestö. Rodulla toimii myös aktiivisesti oma yhdistys Chesapeakekerho-Chesapeakeklubben ry. Se on chesapeakekelahdennoutajien etua ajava ja valvova rekisteröity yhdistys, joka perustettiin keväällä 1981 Gun Holmströmin johdolla. Hän myös toimi kerhon puheenjohtajana, lehden päätoimittajana sekä jalostusneuvojana ensimmäiset vuodet. Kerho on toiminut alusta alkaen tärkeänä yhdyssiteenä chessien omistajien välillä, jakanut tietoa rodusta ja koulutuksista sekä seurannut rodun kehitystä Suomessa ja ulkomailla.

Kerho julkaisi neljä kertaa vuodessa ilmestynyttä CHESIE-lehteä, mutta 90 luvun jälkeen lehti ei ole enää ilmestynyt yhtä usein ja nykyään yhdistys julkaiseekin ainoastaan sähköistä tiedotetta, jota on mahdollisuus julkaista useamman kerran vuodessa. Yhdistyksellä on myös omat kotisivut, joiden kautta saa parhaiten ajantasaisinta tietoa rodusta ja yhdistyksen toiminnasta. Jäsentensä yhteistoiminnassa kerho on aina pyrkinyt panostamaan vuosittaisiin Chessie-treffeihin, jotka saivat alkunsa jo vuonna 1978, jolloin järjestettiin ensimmäinen pentutapaaminen. Treffeille on joka vuosi pyritty saamaan rodun hyvin tunteva kouluttaja tai kasvattaja joko kotimaasta tai ulkomailta kouluttamaan. Lisäksi yhdistys järjestää vuoden mittaan erilaisia koulutustapahtumia, noutajien rodunomaisia kokeita, luonnetestejä ja muita aktiviteetteja jäsenilleen. Chesapeakekelahdennoutajan rotujärjestö on alusta alkaen ollut nykyinen Suomen Noutajakoirajärjestö ry, joka perustettiin vuonna 1963 Suomen Noutajakoirayhdistysnimisenä.

Rotua harrastavan yhdistyksen tai järjestön jäsenmäärä ja sen kehitys

Chesapeakekerho ry:ssä on ollut koko sen olemassaolon ajan vuosittain 50–80 vuosijäsentä, kymmenisen perhejäsentä ja muutama kunniajäsen. Jäsenmäärässä ei todennäköisesti ole odotettavissa isoa muutosta suuntaan tai toiseen lähitulevaisuudessa.

Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät

Chesapeakekelahdennoutajan jalostuksesta vastaa Suomen Noutajakoirajärjestö ry (SNJ), jonka jalostustoimikunnassa toimii jalostusneuvoja. SNJ:n jalostustoimikunnan tehtävä rotujärjestönä on tukea edustamiensa rotujen jalostustoimikuntien työtä. Eri rotujen, myös chesapeakekelahdennoutajien, jalostustoimikunnat tekevät itsenäistä työtä omien rotujensa jalostuspäämäärien saavuttamiseksi. Suomen Noutajakoirajärjestön jalostustoimikunta tarvittaessa tai pyydettyäessä neuvoa ja opastaa edustamiensa rotujen jalostustoimikuntia.

Chesapeakekerho perusti vuonna 2021 oman jalostustoimikunnan, johon kuuluu jalostustoimikunnan vetäjä, sekä vähintään yksi jalostustoimikunnan jäsen. Jalostustoimikunta toimii rotukohtaisen jalostuksen tavoiteohjelman (JTO) ja PEVISA-ohjelman mukaisesti. Jalostustoimikunnan tehtävänä on tiedottaa ja neuvoa, kerätä ja hyödyntää tietoa, seurata rodun tilaa eri ominaisuuksissa sekä kartoittaa ja vastustaa perinnöllisiä sairauksia. Jalostustoimikunta laatii tavoite- ja toimintaohjelmia ja huolehtii yhteydenpidosta jalostustoimikunnan sekä muiden rodun harrastajien, esimerkiksi ulkomaisten rodun yhdistysten, välillä. Jalostustoimikunnan tehtävänä on turvata suunnitelmallisesti rodun jalostuksellinen tulevaisuus. Näitä tehtäviä chesapeakekerhon jalostustoimikunta toteuttaa muun muassa keräämällä tietoja populaation ominaisuuksien kartoittamiseksi, järjestämällä silmäpeilaustilaisuuksia, näytteenottotilaisuuksia geenipankkia varten sekä antamalla neuvontaa sitä haluaville.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

SKL:n suositus rodun monimuotoisuutta turvaavan, enintään 5% yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle, ja toisen polven 10% jälkeläismäärälle, laskettuna neljän vuoden rekisteröintimääristä ⁽⁹⁾, ei ole toteutunut chesapeakelahdennoutajilla v. 2012-2021 (Taulukko 2). Johtuen rodun populaation pienuudesta jo ensimmäinen normaalikokoinen pentue ylittää suositusarvon, joten rodun jalostuksessa käytetään pentumäärän rajaksi kaksi pentuetta yhtä narttua ja yhtä urosta kohden. Pentueeksi lasketaan pentue, jossa on luovutusiässä pentuja vähintään kolme. Rajoitus koskee sekä kotimaisia että ulkomaisia koiria. Uusintayhdistelmiä ei voida jalostuksen tavoiteohjelman puitteissa suositella.

Taulukko 2. Vuositolasto 2012–2021

	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012
Pennut (kotimaiset)		8	7		4	6	14		10	1
Tuonnit	2	2	5	5		4	3	3	3	4
Rekisteröinnit yht.	2	10	12	5	4	10	17	3	13	5
Pentueet		1	1		1	1	2		1	1
Pentuekoko		8,0	7,0		4,0	6,0	7,0		10,0	1,0
Kasvattajat		1	1		1	1	2		1	1
jalostukseen käytetyt eri urokset										
- kaikki		1	1		1	1	2		1	1
- kotimaiset							1			
- tuonnit		1	1							1
- ulkomaiset		0	0		1	1	1		1	0
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä		5v 7kk	4v 7kk		3v 7kk	18v 6kk	6v 3kk		3v 9kk	2v 2kk
jalostukseen käytetyt eri nartut										
- kaikki		1	1		1	1	2		1	1
- kotimaiset			1		1				1	1
- tuonnit		1				1	2			
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä		2v 2kk	3v 10kk		4v 2kk	4v 7kk	3v 6kk		6v 4kk	7v 6kk
Isoisät		2	2		2	2	3		2	2
Isoäidit		2	2		2	2	4		2	2
Sukusiitosprosentti		0,85	0,93		0,00	0,00	0,00		0,00	0,00

Rekisteröintimäärät Suomessa

Chesapeakelahdennoutajia rekisteröitiin vuosien 2012-2021 aikana yhteensä 81 koiraa, (ka 8,1 koiraa/v), joista kotimaisia koiria oli 50 (ka. 5,0 koiraa/v).

Tuontikoirien vuosittainen lukumäärä

Ulkomailta tuotiin 2012–2021 aikana 31 koiraa, keskimäärin 3,1 koiraa/v.

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Jalostukseen käytettyjen urosten keski-ikä oli vuosina 2012–2021 4 v 5 kk, kun keskiarvossa on huomioitu yhden ulkomaisen uroksen ikä v. 2016 (Taulukko 3). Jalostukseen käytettyjen narttujen keski-ikä oli 4 v 7 kk (Taulukko 4).

Taulukko 3. Jalostukseen käytettyjen urosten keski-ikä vuosina 2012–2021*:

2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012
---	5v 7kk	4v 7kk	---	3v 7kk	18v 6kk	6v 3kk	---	3v 9kk	2v 2kk

*) Keskiarvossa on huomioitu 2016 pakastesperman käyttö.

Taulukko 4. Jalostukseen käytettyjen narttujen keski-ikä vuosina 2012–2021:

2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012
---	2v 2kk	3v 10kk	---	4v 2kk	4v 7kk	3v 6kk	---	6v 4kk	7v 6kk

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisia geenipareja.

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär-parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisisarparituksessa 12,5 %. Sukusiitos ei periydy. Jos koiran vanhemmat eivät ole keskenään sukua, pentujen sukusiitosaste on nolla.

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä.

Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä sukusiitosprosentti lasketaan sillä sukupolvimäärällä, jonka kohdalla tunnettujen (tallennettujen) esivanhempien määrä ylittää vielä 50 %. Esimerkiksi kuudennessa sukupolvessa on täydellisessä sukutaulussa 64 esivanhempaa. Jos esivanhemmista vähintään 33 kpl (> 50 %) on tiedossa, sukusiitosaste lasketaan kuuden sukupolven mukaan. Jos sukutaulutiedoissa ole riittävästi esivanhempia 6. sukupolven kohdalla, lasketaan sukusiitosaste viiden sukupolven mukaan.⁽¹⁰⁾

Rodun vuosittainen sukusiitosaste

Rodun vuosittainen sukusiitosaste vaihteli 0% ja 0.93% välillä vuosina 2012-2021 (Taulukko 5).

Taulukko 5. Chesapeakelahdennoutajien sukusiitosasteet vuosina 2012–2021:

2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012
---	0,85 %	0,93 %	---	0,00 %	0,00 %	0,00 %	---	0,00 %	0,00 %

Jalostuskoirien käyttömäärät

Vuosina 2012–2021 jalostukseen käytettiin 7:ää urosta, joista 1 on Suomessa syntynyt, 2 on tuontikoiria

ja 4 ulkomaista urosta (Taulukko 6). Ajanjakson pennuista 50 % tuotettiin käyttämällä 2 urosta. Nartuista on käytetty 8 koiraa, joista 4 on Suomessa syntynyt ja 4 tuontikoiria (Taulukko 7). Vuosina 2012-2021 jalostukseen on käytetty yksi tytär-isoäiti suhde. Batzi's Rocket Master ja Batzi's Rocket Sonar ovat sisarukset, ja niiden emä on Batzi's Grace O'Malley. Lisäksi on yllä mainitun pentueen kolmannesta koirasta (Batzi's Rocket Freezer) viety spermaa Saksaan.

Taulukko 6. Vuosien 2012–2021 aikana jalostukseen käytetyt urokset

#	Uros	Synt vuosi	Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentueita	Pentuja	%-osuus	kumulat.%	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	TEMBO	2015	2	15	30,00 %	30 %	0	0	2	15
2	POND HOLLOW DOUBLECOAT ICEBREAKER	2013	1	10	20,00 %	50 %	2	5	1	10
3	CHESAPEAKEHEART BELLO VISO	2011	1	7	14,00 %	64 %	2	8	1	7
4	BATZI'S ROCKET MASTER	2007	1	7	14,00 %	78 %	0	0	1	7
5	CLIPPER'S FROZEN ASSETS	1997	1	6	12,00 %	90 %	2	2	1	6
6	CHESLABBEN DIRTY ONE	2014	1	4	8,00 %	98 %	0	0	1	4
7	ADEY MAY'S HUMAN TOUCH	2010	1	1	2,00 %	100 %	0	0	1	1

Taulukko 7. Vuosien 2012–2021 aikana jalostukseen käytetyt nartut

			Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
#	Narttu	Synt vuosi	Pentueita	Pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	BATZI'S FAIN OF ARWEN	2007	1	10	20,00 %	2	5	2	19
2	VALHAUS ATTENTIVE TO OTHERS	2018	1	8	16,00 %	0	0	1	8
3	MIKLAUS LOUHI	2015	1	7	14,00 %	0	0	1	7
4	JAYLINE ADA ELVIRA	2012	1	7	14,00 %	0	0	1	7
5	PENROSE UP TO MISCHIEF	2011	1	7	14,00 %	1	7	1	7
6	CAROWAY'S GUST OF WIND	2011	1	6	12,00 %	1	1	1	6
7	MIKLAUS ARCTIKA	2013	1	4	8,00 %	0	0	1	4
8	BATZI'S GRACE O'MALLEY	2005	1	1	2,00 %	3	17	3	16

Taulukko 8. Jalostuskoirien käyttö ja tehollinen populaatio

	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012
Per vuosi										
- pentueet		1	1		1	1	2		1	1
- jalostukseen käytetyt eri urokset		1	1		1	1	2		1	1
- jalostukseen käytetyt eri nartut		1	1		1	1	2		1	1
- isät/emät	-	1	1	-	1	1	1	-	1	1
- tehollinen populaatio	-	1 (50%)	1 (50%)	-	1 (50%)	1 (50%)	3 (75%)	-	1 (50%)	1 (50%)
- uroksista käytetty jalostukseen	0 %	0 %	14 %	0 %	0 %	20 %	0 %	0 %	10 %	0 %
- nartuista käytetty jalostukseen	-	0 %	25 %	0 %	0 %	0 %	14 %	0 %	20 %	100 %
Per sukupolvi (4 vuotta)										
- pentueet	2	3	3	4	4	4	4	2	3	4
- jalostukseen käytetyt eri urokset	1	2	3	4	4	4	4	2	3	4
- jalostukseen käytetyt eri nartut	2	3	3	4	4	4	4	2	3	3
- isät/emät	0,5	0,67	1	1	1	1	1	1	1	1,33
- tehollinen populaatio	2 (50%)	3 (50%)	4 (67%)	5 (62%)	5 (62%)	5 (62%)	5 (62%)	3 (75%)	4 (67%)	4 (50%)
- uroksista käytetty jalostukseen	6 %	6 %	12 %	5 %	5 %	7 %	4 %	4 %	5 %	0 %
- nartuista käytetty jalostukseen	8 %	6 %	9 %	7 %	7 %	13 %	27 %	29 %	27 %	16 %

Jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus

Vuosina 2012–2021 jalostukseen käytetyt chesapeakelahdennoutajat eivät ole läheistä sukua toisilleen. Ajanjakson keskimääräinen sukusiitos-% käytetyillä yhdistelmillä on 0,18 % (Taulukko 8).

Suomen Kennelliiton suositus on neljän-viiden sukupolven pohjalta lasketun sukusiitosasteen pitäminen alle 6,25 %. Sukukatokerroin jalostukseen käytetyillä nartuilla on viiden sukupolven aikana ollut 0,88–1,00 ja uroksilla 0,80–1,00.

Rodun populaatiot muissa maissa

Chesapeakelahdennoutajien alkuperämaassa USA:ssa, rekisteröidään vuosittain n. 3500 chesapeakelahdennoutajaa. Pohjoismaissa rekisteröidään vuosittain hieman yli 100 ja Englannissa n. 150–200. Vuosittaiset rekisteröintimäärät ovat varsin vakiintuneet joka maassa.

Yhteenveto rodun jalostuspohjan laajuudesta

Suomen chesapeakelahdennoutajakanta vuoden 2021 lopussa on n. 90 yksilöä. Vuosina 2012–2021 on Suomessa syntynyt 81 pentua, 7 eri uroksesta ja 8 eri nartusta. Näistä kotimaisia uroksia 1, tuontiuroksia 2, ulkomaisia uroksia 3 ja tuontispermaa 1 uros. Nartuista kotimaisia on 4 ja tuontikoiria on 4.

Populaatiosta on n. 17 % koirista käytetty jalostukseen. SKL:n ohjesääntö monimuotoisuuden osalta on, että populaation tehollinen koko jokaista sukupolvea kohti olisi enintään neljä kertaa tänä aikana jalostukseen käytettyjen eri sukuisten urosten lukumäärä, ja käytettyjen yksilöiden minimimäärä olisi 25 urosta ja 50 narttua, jotka eivät ole keskenään läheistä sukua eikä niillä ole yhteisiä sukulaisia kolmen tai neljän sukupolven etäisyydellä. Tämä vastaa tehollista kokoa 67, joka on suositeltu minimi lyhyellä aikavälillä luvun pitäisi olla vähintään 100 ja pitkällä aikavälillä jopa 1000, jotta sukulaistumisesta johtuva sukusiitos ei rappeuttaisi rotua. Jos tehollinen koko on alle 50, on rotu kriittisessä tilassa, jossa geenimuotoja häviää nopeasti.⁽¹¹⁾

Chesapeakelahdennoutajien tehollinen populaatiokoko vuositasona on 1,28 ja sukupolven tasolla 4,0.

Rodun jalostustyön avuksi haetaan SKL:n toistaiseksi voimassa olevaa poikkeuslupamenettelyä, jolloin ulkomaisella uroksella saa olla korkeintaan kaksi pentuetta, vaikka siltä puuttuisi PEVISA-ohjelman edellyttämiä tutkimustuloksia. Yhdistelmä ei tosin saa olla rodun PEVISA-rajoitusten tai SKL:n koirarekisteriohjeen vastainen. Rotuyhdistyksen vahva suositus on, että uusintayhdistelmää ei käytetä jalostuksessa, eikä sukusiitos-% nouse yli SKL:n suositteleman 6,25.

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät

Suurin ongelma Suomen jalostuspohjan kapeuteen on chesapekelahdennoutajien kotimaisen populaation pienuus. Myös jalostukseen käytettyjen, sekä urosten että narttujen, pieni lukumäärä suhteessa populaatioon kaventaa jalostuspohjaa. Yksittäisten koirien käyttäminen jalostukseen useammalle kuin yhdelle pentueelle aiheuttaa näin pienessä populaatiossa nopeasti ongelmia jalostuspohjan laatuun.

Jälkeläismäärään perustuva PEVISA-ohjelma

Chesapekelahdennoutajien PEVISAssa ei ole rajoituksia jälkeläismäärän suhteen.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

Chesapekelahdennoutaja kuuluu noutavana lintukoirana FCI:n roturyhmään 8 ja sitä käytetään Suomessa pääosin pienriistan talteenottoon. Alkuperäisessä tehtävässä tarvittavia ominaisuuksia voidaan testata rodunomaisissa kokeissa. Koemuodot ovat noutajien taipumus- ja metsästyskokeet.

Alkuperäisen tehtävänsä lisäksi chesit ovat monipuolisia harrastuskoiria. Alkuperäisessä tehtävässä vaaditut ominaisuudet ovat samoja, joiden ansiosta chesit sopivat esim. SPKL:n koelajeihin (jälki-, haku-, pelastuskoirakokeet ym.), vesipelastuskokeisiin sekä tottelevaisuuskokeisiin. On erittäin tärkeää, että jalostukseen käytetään alkuperäiset käyttöominaisuudet omaavia koiria.

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

FCI:n rotumääritelmä

Chesapekelahdennoutajan tulee olla eloisa ja iloinen. Se on älykäs, harkitseva, isäntäväkeensä kiintynyt ja sillä on suojelutaipumus. Hylkäävät virheet ovat vihasuus tai arkuus, sekä selvästi epänormaali käyttäytyminen.

Käyttäytyminen / Luonne: Eloisa, iloinen ja älykäsilmäinen. Rohkeus, työskentelyhalukkuus, valppaus, hyvä hajuaisti, älykkyys, rakkaus veteen ja ennen kaikkea luonteen yleisvaikutelma ovat ensiarvoisen tärkeitä ominaisuuksia jalostusmateriaalia valittaessa.

Käyttötarkoitus: Maalla ja vedessä yhtä taitavasti työskentelevä noutaja.⁽¹²⁾

4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Tilanne luonteissa tänä päivänä

Chesapekelahdennoutajat ovat luonteeltaan voimakastahtoisia, melko rauhallisia ja omassa perheessäänkin erityisesti yhteen ihmiseen voimakkaimmin kiintyviä koiria. Ne ovat oman reviirinsä ja työskentely-ympäristönsä ulkopuolella suhteellisen välinpitämättömiä vieraita ihmisiä ja koiria kohtaan. Temperamenttiltaan nykyinen chesapekelahdennoutaja on vilkas, osoittamatta kuitenkaan minkäänlaista ylisosiaalisuutta. Metsästyskoiran kohtuullisen suuri toimintakyky ja joissakin tapauksissa kovahko luonne yhdistettynä itsenäiseen työskentelytapaan, tekevät tapakasvatuksesta ja lajikoulutuksesta haasteellista. Vahtimisvietti ja puolustushalu ovat todettavissa varsin voimakkaina geeniperimässä, kuten myös rodulle ominainen vahva nouto- ja uimahalukkuus. Vahtimis- ja puolustusvietin vuoksi koirat on sosiaalistettava hyvin pentuna ja kunnollisesta peruskoulutuksesta on huolehdittava.

Suomen chesapekelahdennoutajien luonneominaisuuksien määrittäminen tarkasti on vaikeaa, koska tilastollista aineistoa on niukasti. SKL:n luonnetestien (35 koiraa), MH-kuvausten 3 koiraa) sekä

rotuyhdistyksen jäsenille lähetetyn C-BARQ-käyttäytymiskyselyn (22 koiraa, Taulukko 10) perusteella voidaan päätellä, että chespien luonteiden tilanne on tällä hetkellä keskimäärin melko hyvä.

C-BARQ- kyselyllä saadaan omistajan tekemiä huomioita koiran reaktioista eri ärsykkeisiin arkielämän tilanteissa, luonnetestissä taas SKL:n viralliset tuomarit tutkivat koiran käyttäytymistä sen hermostoa johdonmukaisesti kuormitettaessa. Yhdistämällä nämä tulokset saadaan kattavampi kuvaus jalostukseen suunniteltujen koirien luonteista. Chesapeakekerho ei ole toistaiseksi tehnyt muuta luonneominaisuuksien kartoitusta, kuin C-BARQ.

Rodun alkuperäisiin, ammattimetsästäjien koirien luonteisiin verrattuna ovat lähihistorian muutokset rodussa olleet yhteiskuntakelpoisempaan suuntaan, mikä on hyvä asia, kun otetaan huomioon nyky-yhteiskunnan tiukat vaatimukset koirien pidolle. Positiivisena asiana voidaan nähdä koirien lisääntyneen sosiaalisuuden ja luonteen lievän pehmentymisen sekä liiallisen terävyyden vähentymisen (Taulukko 11). Negatiivisina asioina on havaittavissa viime aikoina lisääntyneet puutteet toimintakyvyssä/rohkeudessa, liiallinen pehmeys ja rodulle tyypillisen puolustushalun väheneminen. Käyttäytymisessä liiallinen pehmeys ja toimintakyvyn (rohkeus) puute ilmenee mm. vahtivietin ja reviiirikäyttäytymisen korostumisena, joka voi johtaa ongelmakäyttäytymiseen. Tähän mahdollisesti lisättyä puutteellista hermorakennetta, jolloin tapakasvatus, lajiharjoittelu ja arkielämäkin käyvät huomattavasti haastavammaksi.

Hyvä hermorakenne on chesapeakelahdennoutajan tärkein ominaisuus. Tällä hetkellä hermorakenne on rodussa melko hyvällä tasolla, mutta siihen tulee kiinnittää erityistä huomiota myös tulevaisuuden jalostuskoirien valinnassa.

Taulukko 9. Chesapeakelahdennoutajien ihanne luonneprofili SKL:n luonnetestipöytäkirjaan kirjattuna Arvosteluohje kokonaisuudessaan löytyy täältä:

TOIMINTAKYKY	Tavoiteltava	+2	Hyvä
	Käy	+1a	Kohtuullinen
TERÄVYYS	Tavoiteltava	+3	Kohtuullinen ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua
	Käy	+1a	Pieni ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua
PUOLUSTUSHALU	Tavoiteltava	+3	Kohtuullinen, hillitty
	Käy	+2	Suuri, hillitty
TAISTELUHALU	Tavoiteltava	+3	Suuri
	Käy	+1	Erittäin suuri
HERMORAKENNE	Tavoiteltava	+2	Tasapainoinen
	Käy	+1a	Hieman rauhaton
TEMPERAMENTTI	Tavoiteltava	+3	Vilkas
	Käy	+2	Kohtuullisen vilkas
KOVUUS	Tavoiteltava	+3	Kohtuullisen kova
	Käy	+1	Hieman pehmeä
LUOKSEPÄÄSTÄVYYS	Tavoiteltava	+3	Hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin
	Käy	+2a	Aavistuksen pidättyväinen
LAUKAUS- PELOTTOMUUS	Tavoiteltava	+++	Laukausvarma
	Käy	++	Laukauskokematon

Taulukko 10. Koirien käyttäytymisen vertailu C-BARQ-kyselyssä

Taulukon desimaaliluvut kertovat tulokset keskiarvona esitettyihin kysymyksiin, joihin jokaiseen oli 5 vastausvaihtoehtoa, 0–4.

C-BARQ	Suomen Chessit 22 koiraa	Maailman muut Chessit 91 koiraa	Tietokannan kaikki koirat n. 50000 koiraa	Chessien käyttäytymiskyselyn yhteenveto 16.9.2020
Vieraisiin ihmisiin kohdistuva aggressio	0,58	0,69	0,65	Koira uhkailee tai käyttäytyy aggressiivisesti, itse koiraa, sen omistajaa tai kotia lähestyvää tai koiran tai omistajan henkilökohtaiseen tilaan tulevaa vierasta ihmistä kohtaan
Omistajaan kohdistuva aggressio	0,09	0,21	0,17	Koira uhkailee tai käyttäytyy aggressiivisesti omistajaa tai muita perheenjäseniä kohtaan jos sitä haastaa, käsittelee kovakouraisesti, tuijottaa, astuu sen yli tai kun sillä on ruokaa tai leluja
Vieraisiin koiriin kohdistuva aggressio	0,93	1,14	1,04	Koira käyttäytyy aggressiivisesti vieraan koiran tullessa kohti
Vieraisiin koiriin kohdistuva pelko	0,23	0,57	0,78	Koira käyttäytyy pelokkaasti vieraan koiran tullessa kohti
Tuttuihin koiriin kohdistuva aggressio	0,40	0,75	2,59	Koira käyttäytyy aggressiivisesti tutun koiran tullessa kohti
Koulutettavuus	3,02	2,93	2,60	Koira on halukas seuraamaan ja huomioimaan omistajansa, tottelee yksinkertaisia käskyjä, oppii helposti, hakee sille heitettyjä esineitä, reagoi positiivisesti korjaamiseen, ei välitä häiritsevästä ärsykkeistä
Jahtaminen	2,64	2,20	2,14	Koira ajaa takaa kissoja, lintuja, oravia ja muita pikkueläimiä, jos saa siihen mahdollisuuden
Vieraisiin ihmisiin kohdistuva pelko	0,04	0,30	0,67	Koira käyttäytyy pelokkaasti vieraan ihmisen tullessa kohti
Pelko joka ei liity sosiaal. tilanteisiin	0,30	0,55	0,84	Koira käyttäytyy pelokkaasti kovia tai äkillisiä ääniä, liikennettä, vieraita esineitä tai tilanteita kohtaan
Yksinoloon liittyvät ongelmat	0,25	0,45	0,59	Koira ääntelee ja/tai tuhoaa paikkoja ollessaan erossa omistajasta, lisäksi koirassa nähdään merkkejä ahdistuksesta (levottomuus, ruokahaluttomuus, tärinä, ylenmääräinen kuolaaminen)
Kosketusherkkyyys	0,08	0,61	0,74	Koira reagoi pelokkaasti mahdollisesti kipua tuottavaan tai päällekkäyvään käsittelyyn (kylvettäminen, harjaus, kynsien leikkaus, eläinlääkärin tutkimus)
Kiihtyneisyys	1,83	2,17	2,10	Koira reagoi voimakkaasti mahdollisesti jännittäviin tai kiihottaviin tapahtumiin, kuten kävelyllä tai matkalle lähtöön, ovikelloon, vieraiden saapumiseen ja omistajan kotiinpaluuseen
Kiintymys / huomionhaku	2,20	2,06	2,00	Koira pysyy omistajan tai perheenjäsenen välittömässä läheisyydessä, hakee kiintymyksen osoitusta ja huomiota, ja ärsyntyä kun omistaja kiinnittää huomionsa kolmanteen osapuoleen
Energisyys	2,84	2,29	2,02	Koira on energinen, leikkisä, aina valmiina touhuamaan

Vuonna 2020 tehdyn C-BARQ-kyselyn perusteella ei fyysistä aggressiivisuutta ole todettu vieraita ihmisiä kohtaan, mutta osalla koiristasta esiintyy ylikorostunutta vahtiviättä ja reviirikäyttäytymistä joka on otettava huomioon (Taulukko 10). Omistajaan kohdistuva aggressio on harvinaista pentuajan laumahierarkiaan liittyviä kokeiluja lukuun ottamatta.

Lauman ulkopuolisiin eläimiin kohdistuvaa aggressiota esiintyy jonkin verran rodun vahtivietistä ja reviiritietoisuudesta johtuen. Vieraisiin koiriin kohdistuva pelko on harvinaista ja vieraisiin ihmisiin lähes olematonta, mutta rodussa esiintyvä pidättyväisyys hidastaa ja vähentää tutustumisia ja kontaktien luomista.

Oman lauman ja muita tuttuja koiria kohtaan esiintyy jonkin verran laumahierarkiaan liittyvää dominanssia, joka saattaa joskus eskaloitua aggressiiviseksi käytökseksi.

Koulutettavuus on asia joka vaatii omistajalta paneutumista. Rodun työskentelytapa on itsenäinen ja sillä on miellyttämishalua vähemmän kuin monella muulla rodulla sen työskennellessä viettialueella. Metsästysviettejä, saalis- ja jahtiviättä löytyy kyselyn mukaan suurimmalta osalta koiria, joiltakin jopa liiaksi asti.

Jos on normaalisti huolehdittu koiran totuttamisesta koviin ääniin, lähinnä laukaukset, ovat ääniherkkyysongelmat harvinaisia. Muutamilla koirilla esiintyy lievää hermostollista kuormittumista vaikeasti kohdennettavaa ns. tuntematonta uhkaa, esim. ilotulitteita kohtaan.

Yksinoloon liittyvät ongelmat ovat joskus/harvoin tapahtuvaa ääntelyä (haukkuminen, vinkuminen) pääasiassa pentuaikana. Vakavampia eroahdistusmuotoja, esim. paikkojen tuhoaminen, kuolaaminen tai hallitsematonta tärinää, ei ole tiedossa.

Koiran käsittelyyn, kuten kynsien leikkaus, harjaus, pesu ym. liittyviä ongelmia esiintyy äärimmäisen

harvoin pentuajan jälkeen.

Luonteen kiihtymistä, ja tätä kautta liian voimakasta reagoitua kiihottaviin tilanteisiin esiintyy jonkun verran varsinkin nuorilla koirilla. Tämä ominaisuus yleensä vähenee koiran iän ja kokemuksen myötä. Kyselyn kaikki koirat olivat rodunomaisesti erittäin laumasidonnaisia, ja vielä perheen sisälläkin kiintyvät yhteen henkilöön voimakkaammin.

Energisyys on koirissa korkealle tasolla, osalla jopa liiankin, eli omistajalta vaaditaan runsaasti fyysisiä ja henkisesti rasittavia harjoitteita, jotta vältetään turhautumisesta aiheutuvilta ongelmilta.

Luonnetesti ja MH-luonnekuvaus

Chesapeakehennoutajia on SKL:n luonnetestissä testattu 35 koiraa (taulukko 11) ja MH-kuvattu 3 koiraa. Chesapeakehennoutajien keskeisimmät ongelmakohdat luonteessa ovat liiallinen pehmeys ja toimintakyvyn (rohkeus) puute. Kolmen koiran luonnetesti on keskeytetty. Chesapeakehennoutajien MH-kuvausten tuloksia ei ole taulukoitu niiden vähäisen määrän vuoksi.

Luonnetesti on koiran luonteen virallinen testaus. Luonnetesti on koiran luonteen virallinen testaus ja siten se on ainutkertainen ja vain tietyin edellytyksin uusittavissa. Se ei ole koe eikä kilpailu. Vaikka lopputulos on pisteytetty, on tärkeämpää katsoa lomakkeesta se, mitä koirasta kerrotaan. Testin loppupistemäärä on merkitsevä vain, jos se on vähemmän kuin +75 pistettä, jolloin testin saa uusia.

Luonnetestin tarkoitus on arvioida ja kirjata koiran käyttäytymisen tilantessa, joissa sen hermosto joutuu rasitetuksi. Testitulosta voidaan hyödyntää koiran luonnekuvan määrittämiseen ja koulutuskelpoisuuden arviointiin. Testitulos antaa myös viitteitä koiran jalostuskelpoisuudesta rotujärjestöille ja kasvattajille.

Testi mittaa toimintakykyä uhan alla (kelkka, puolustushyökkäys ja terävyys) ja hämärässä huoneessa ilman uhkaa. Sillä saadaan myös arvokasta tietoa temperamentista ja keskittymiskyvystä, hermorakenteesta, luoksepäästävydestä ja kovuudesta/pehmeystä sekä laukauksien sietämisestä. Myös koiran taipumuksesta reagoida asioihin aggressiolla saadaan informaatiota. Osallistumisoikeus on Kennelliiton tai sen hyväksymään koirarekisteriin merkityillä puhdasrotuisilla koirilla, jotka ovat vähintään kahden ja alle seitsemän vuoden ikäisiä sekä Kennelliiton määräysten mukaisesti rokotettuja ja tunnistusmerkittyjä. Kivesvikainen uros saa osallistua testiin. ⁽¹⁸⁾

SKL:n luonnetestien perusteella chesseistä 21,9 % on *Pehmeä (-2)* ja 50,0 % *Hieman pehmeä (+1)*, *Kohtuullisen kova (+3)* koirista on 28,1 %. Lievä pehmeys on toki suotavaa ajatellen rodun vahtimis- ja revierikäyttäytymisen perimää. Toimintakyvyltään on koirista 3,1 % *Riittämätön (-2)*, 21,9 % *Pieni (-1)*, 56,2 % *Kohtuullinen tai Kohtuullisen pieni(+1a/b)* ja 18,8 % *Hyvä (+2)*.

MH-luonnekuvauksen tarkoitus on kerätä aineistoa koiran käyttäytymisestä ohjeen määrittelemissä tilanteissa. Kuvaustuloksia roduittain yhdistelemällä saadaan tietoa rodulle tyypillisestä luonteesta. Yksittäisen koiran MH kuvaa näin koiran luonteenominaisuuksia sekä yksilönä että rodulle tyypilliseen ja ihanneluonnekuvaan verrattuna.

MH-luonnekuvauksessa koira käy läpi kymmenen eri testiosiota, jossa kuvataan koiran 31 eri käyttäytymisreaktiota. Luonnekuvauksen aikana kaksi kuvaajaa tarkastelevat koiran luonteenominaisuuksia kuten leikkisyyttä, pelkoa, saalisviettiä ja sosiaalisuutta. Jokainen ärsytystilanne aloitetaan samalla tavalla kaikille koirille. Koiran osoittaessa vähäistä kiinnostusta tai se ei kiinnostu ollenkaan, ei osiota tehdä erilaiseksi tai kiinnostavammaksi koiran aktivoimiseksi. Koiran käsittely ja ärsytystilanteet ovat jokaiselle voimakkuudeltaan ja järjestelyiltään samanlaiset. Osallistumisoikeus on Kennelliiton tai sen hyväksymään koirarekisteriin merkityillä puhdasrotuisilla koirilla, jotka ovat vähintään 18 kuukauden ikäisiä. ⁽¹⁹⁾

Taulukko 11. Chesapeakehennoutajien luonnetestitulasto 31.12.2021

LOPPUPISTEIDEN JAKAUMA			OPTIMIARVOSANAT (+3)			NEGATIIVISET ARVOSANAT		
yli 200	6	18,7 %	Toimintakyky	0	0,0 %	Toimintakyky	8	25,0 %
150-200	13	40,6 %	Terävyys	9	28,1 %	Terävyys	0	0,0 %
75-149	11	34,4 %	Puolustushalu	13	40,6 %	Puolustushalu	3	9,4 %
0-74	2	6,2 %	Taisteluhalu	8	25,0 %	Taisteluhalu	5	15,6 %
ampuma-alttiita	1	3,1 %	Hermorakenne	0	0,0 %	Hermorakenne	0	0,0 %
miinus pisteitä	0	0,0 %	Temperamentti	16	50,0 %	Temperamentti	0	0,0 %
			Kovuus	9	28,1 %	Kovuus	7	21,9 %
			Luoksepäästävyys	24	75,0 %	Luoksepäästävyys	0	0,0 %

ARVOSANAJAKAUMAT													
	+3	+2	+2a	+2b	1	+1a	+1b	-1	-1a	-1b	-1c	-2	-3
Toimintakyky		18,7			43,7	9,4	3,1	21,9				3,1	%
Terävyys		28,1	12,5		37,5	3,1	18,7						%
Puolustushalu		40,6	25,0		25,0			9,4					%
Taisteluhalu		25,0	37,5	3,1	15,6	6,2		12,5					%
Hermorakenne			21,9		53,1	15,6	9,4						%
Temperamentti		50,0	37,5		12,5								%
Kovuus		28,1			50,0							21,9	%
Luoksepäästävyys		75,0	0,2	15,6	9,4								%

Lähde: Jorma Lankinen / Lemmikkipalstat.net

Erot eri maiden populaatioiden välillä

Suomen chesapeakekelahdennoutajat sijoittuivat luonneominaisuuksiltaan kansainvälisessä vertailussa (C-BARQ) korkealle koirien omistajille tehdyn kyselyn perusteella. Aineistona vertailussa on käytetty James A. Serpellin/University of Pennsylvania PENN VETT-tietokantaa. Tietokannassa on maailmanlaajuisesti 50 000 eriotuista koiraa, joista 91 on chesapeakekelahdennoutajia, joihin verrattiin C-BARQ käyttäytymiskyselyn pohjalta 22:ta suomalaista chessiä (Taulukko 10). Tulostaulukon jokaisella neljällätoista osa-alueella Suomen chessit menestyivät paremmin kuin verrokkiryhmät.

4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö

Alun perin chesapeakekelahdennoutaja oli ammattimetsästäjän koira. Se ei asunut sisällä tai kennelissä, vaan sen paikka oli viltillä riistavajan ulkopuolella suistoalueella. Tyypillistä oli, ettei se juurikaan tavannut ketään ulkopuolisia, ei ihmisiä eikä koiria, mutta sillä oli tiivis suhde isäntäänsä. Chessin ensisijainen tarkoitus oli noutaa isäntänsä ampumia vesilintuja, joita saattoi päivässä olla satoja. Toinen tärkeä tehtävä oli vartioida omistajan saalista, perhettä, kotia ja omaisuutta sillä aikaa, kun omistaja oli muualla esim. myymässä saalistaan. Tämä ominaisuus oli tärkeä aikana, jolloin sheriffit tai metsänvartijat eivät ehtineet suistoalueille pitämään huolta metsästäjien oikeuksista. Näiden vartiointiominaisuuksien vuoksi chessejä haluttiinkin myöhemmin myös maanomistajille tuotantoeläimiä ja viljelyksiä turvaamaan, ja heillä oli myös enemmän taloudellisia mahdollisuuksia viedä rotua eteenpäin suunnitelmallisella jalostustoiminnalla. Pikkuhiljaa rotua saatiin muokattua yhtenäisemmäksi ja sellaiseksi kuin se on vielä nykyäänkin.

Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen

Chesapeakekelahdennoutaja on metsästyskoira, jolle oma perhe on tärkeä, mutta joka kiintyy erityisesti yhteen perheen jäseneen, jolle se haluaa tehdä töitä. Alkuperäisen käyttötarkoituksensa mukaisesti se ei myöskään ole kovin sosiaalinen rotu. Nämä piirteet on huolellisesti otettava huomioon esim. mahdollisissa kodinvaihto-, metsästysseurue- tai jopa koulutustilanteissa. Chessi on "keittiökoira", tarha- tai jopa kennelolosuhteet eivät sille sovi, koska se on niin vahvasti kiintynyt isäntäänsä. Sillä on myös alkuperäiseen käyttötarkoitukseensa liittyen olemassa vahva vahti- ja puolustushalu, joka on syytä ottaa huomioon rotua harkittaessa ja sitä koulutettaessa.

Chessie on siis edelleen nimenomaan työkoira, joten se tarvitsee pitkiä ulkoilulenkkejä, säästä riippumatta, joka päivä. Chessillä on oltava mahdollisuus mielekkääseen, rodunomaiseen tekemiseen. Rodunomaiset käyttäytymistarpeet saadaan täytetyksi, kun koiralle tarjotaan mahdollisuus erityisesti nenän käyttöön ja vesityöskentelyyn. Metsästyksessä ja sitä tukevissa harjoitteissa nämä kaikki ominaisuudet yhdistyvät parhaiten. Metsästyskäytössä tarvittavia ominaisuuksia testataan noutajien taipumuskokeissa sekä metsästyskokeissa. Taipumuskokeissa testataan, onko koiralla riittävästi taipumuksia koulutettavaksi pienriistan noutotehtäviin. Chessi on monipuolinen harrastuskoira ja koulutettavissa myös muihin käyttötarkoituksiin, kuin metsästyskoiraksi. Mutta on tärkeää, että jalostusyksilöiden metsästysominaisuudet tunnetaan, vaikka koiraa ei käytettäisikään aktiivisesti metsästyksessä.

Kokeet

Chesapeakekelahdennoutajilla oli 2012–2021 yhteensä 150 starttia noutajien rodunomaisissa kokeissa (Taulukot 12 - 14). Taipumuskokeissa startteja oli 44, NOME-B kokeissa 50 alokas-, 40 avoimessa- ja 16 voittajaluokassa. Working Test-startteja (WT) oli 10, NOME-A-kokeissa ei ollut startteja lainkaan.

Metsästyskoirien jäljestämiskokeissa (MEJÄ) chesapeakekelahdennoutajilla oli 103 starttia, Rally-toko startteja oli 70, Tottelevaisuuskoe-startteja 16 ja Vesipelastuskoe-startteja 18.

Käyttäytymiskokeessa (BH) kävi 7 koiraa. Yksi koira on suorittanut hyötykoirakokeen (HYK) tuloksella AvustajaK.

Selkeimmän mittarin rodun käyttöominaisuuksista antavan taipumuskokeen (NOU) on saanut hyväksytysti suoritettua 56,8 %, hylättyjä oli 43,1 % koirista ja keskeytyksiä ei ole ollut yhtään.

Taulukko 12. NOU- ja NOME-startit 2012–2021

NOU											
	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	Yhteensä
NOU1	2	3	2	1	6		1	6	2	2	25
NOU0			5		3	3	1	2	1	4	19
NOU-											
Yhteensä	2	3	7	1	9	3	2	8	3	6	44

ALO											
	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	Yhteensä
ALO1	2					1	1	1		1	6
ALO2	1			1	1	2	2	1		1	9
ALO3				1	1	2	3	1			8
ALO0	1		3	1	3	3	4	4	1	4	24
ALO-						2	1				3
Yhteensä	4	0	3	3	5	10	11	7	1	6	50

AVO											
	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	Yhteensä
AVO1					2				2		4
AVO2					4	1					5
AVO3			1	1	1	2	1		1	2	9
AVO0					1	4	3		2	7	17
AVO-			1	1		1				2	5
Yhteensä	0	0	2	2	8	8	4	0	5	11	40

VOI											
	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	Yhteensä
VOI1							1	3			4
VOI2								2			2
VOI3						1					1
VOI0		1	1			1	1	2		2	8
VOI-						1					1
Yhteensä	0	1	1	0	0	3	2	7	0	2	16
Yhteensä	4	1	6	5	13	21	17	14	6	19	106

Taulukko 13. WT-startit 2012–2021

ALO											
	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	Yhteensä
ALO1			1			1	1				3
ALO2						1					1
ALO3						1					1
ALO0				1		2					3
ALO-											0
Yhteensä	0	0	1	1	0	5	1	0	0	0	8

AVO											
	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	Yhteensä
AVO1											
AVO2											
AVO3											
AVO0				1	1						2
AVO-											
Yhteensä	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	2
Yhteensä	0	0	1	2	1	5	1	0	0	0	10

Taulukko 14. MEJÄ-startit vuosina 2011–2020

AVO											
	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	Yhteensä
AVO1	3	1	2	1	2	1	3	1	2	2	18
AVO2			3	1		1		1	2	1	9
AVO3	1					1	1		2		5
AVO0		1		1	3				1		6
AVO-											0
Yhteensä	4	2	5	3	5	3	4	2	7	3	38

VOI											
	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	Yhteensä
VOI1	8	3	10	4	4	2		3	1	5	40
VOI2	1	1	1	5			2	1		3	14
VOI3					1	1		1	1	1	5
VOI0						2		1	1		4
VOI-							1			1	2
Yhteensä	9	4	11	9	5	5	3	6	3	10	65
Yhteensä	13	6	16	12	10	8	7	8	10	13	103

Taulukko 15. Rally-toko-startit vuosina 2012–2021

	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	Yhteensä
MESHYV	7	6	6	6							25
MES0	1		3	3							7
MES-	2	2	2								6
VOIHYYV		3	3		3						9
VOI0					1						1
VOI-			1								1
AVOHYYV			5	1		3					9
AVO0											0
AVO-				1							1
ALOHYYV			3	3		1	2				9
ALO0											0
ALO-			1	1							2
Yhteensä	10	11	24	15	4	4	2	0	0	0	70

Taulukko 16. TOKO-startit 2012–2021

ALO											
	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	Yhteensä
ALO1				4						3	7
ALO2											0
ALO3				1							1
ALO0											0
ALO-											0
Yhteensä	0	0	0	5	0	0	0	0	0	3	8
AVO											
	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	Yhteensä
AVO1	1	2									3
AVO2		1								1	2
AVO3		1	1					1			3
AVO0											0
AVO-											0
Yhteensä	1	4	1	0	0	0	0	1	0	1	8
Yhteensä	1	4	1	5	0	0	0	1	0	4	16

Taulukko 17. Vesipelastuskoe-startit 2012–2021

SOVE											
	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	Yhteensä
SOVE1	1		1						1		3
SOVE0											0
SOVE-											0
Yhteensä	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	3
ALO											
	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	Yhteensä
ALO1	2		2							1	5
ALO2											0
ALO3										1	1
ALO0											0
ALO-											0
Yhteensä	2	0	2	0	0	0	0	0	0	2	6

AVO											
	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	Yhteensä
AVO1								1	2		3
AVO2											0
AVO3	1								4	2	7
AVO0	1									1	2
AVO-											0
Yhteensä	2	0	0	0	0	0	0	1	6	3	12

VOI											
	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	Yhteensä
VOI1											
VOI2											
VOI3								1			1
VOI0											
VOI-											
Yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Yhteensä	5	0	3	0	0	0	0	2	7	5	22

Taulukko 18. Käyttäytymiskoe (BH)-startit 2012–2021

	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	Yhteensä
PAKK1		2			1		1	2		1	7
PAKK0											0
PAKK-											0
Yhteensä	0	2	0	0	1	0	1	2	0	1	7

4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen

Yksinoloon liittyvät ongelmat

C-BARQ-kyselyn (Taulukko 10) ja muun koirien omistajilta saadun tiedon perusteella yksinoloon liittyvät ongelmat ovat joskus/harvoin tapahtuvaa ääntelyä (haukkuminen, vinkuminen) pääasiassa pentuaikana. Vakavampia eroahdistuksen muotoja, kuten paikkojen tuhoamista, kuolaamista tai hallitsematonta tärinää, ei ole tiedossa.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Chesapeakekelahdennoutajat ovat lisääntymisen kannalta varsin alkukantaisia koiria. Niillä on juoksuaika keskimäärin kaksi kertaa vuodessa ja ne astuvat, synnyttävät ja hoitavat yleensä pentunsa hyvin. Pentuekoko chesseillä on keskimäärin 7 pentua. Rodussa ei ole juurikaan astumisvaikeuksia, tiinehtymisvaikeuksia, synnytysongelmia, pentujen hoitoon liittyviä ongelmia, selittämätöntä pentukuolleisuutta tai synnyttäviä vikoja ja epämuodostumia.

Sosiaalinen käyttäytyminen

Chesapeakekelahdennoutajat eivät ole kovin sosiaalisia, joten niiden pentuaikaiseen sosiaalistamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Niiden alkuperäinen käyttötarkoitus on ollut toimia yleensä metsästäjän ainoana koirana jahdissa, noutaa itsenäisesti kaikki riistat ja jäädä vartioimaan talteen otettua riistaa. Tämä käytös malli näkyy edelleen tämän päivän chessissä. Oikeanlaisella ja määrätietoisella koulutuksella chessien saa kuitenkin hyvin porukassa toimivaksi metsästyskoiraksi ja yhteiskuntakelpoiseksi kumppaniksi.

Pelot ja ääniherkkyys

C-BARQ-kyselyn ja muun koirien omistajilta saadun tiedon perusteella arkuutta vieraita koiria tai ihmisiä kohtaan esiintyy harvoin. Pidättyväisyys on melko yleinen luonteenpiirre chesapeakekelahden- noutajilla joten sitä esiintyy jonkin verran.

SKL:n luonnetesteissä oli laukausarkojen koirien osuus 2,86% ja laukauskokemattomien osuus 20,0% testin suorittaneista (Taulukko 11). Loput testatuista koirista oli laukausvarmoja tai ne reagoivat muuten varmasti (esim. metsästävän koiran intensiteetillä) laukauksiin. Koiran toimintakykyä alentavaa paukku- tai ääniherkkyyttä ei ole tiedossa.

Ikään liittyvät käytöshäiriöt

Chesapeakekelahdennoutajilla ei ole todettu vanhenemiseen liittyviä käytöshäiriöitä.

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen

Chesapeakekelahdennoutajat on alunperinkin jalostettu kestäviksi työkoiriksi ja rakenne mahdollisimman tarkoituksenmukaiseksi. Tätä periaatetta on noudatettu myös nykyaikana, joten chesapeakekelahdennoutaja on rakenteeltaan ”peruskoira” ilman ääriominaisuuksia. Sen vuoksi vaurioille ja sairauksille altistavia anatomisia piirteitä tai rakenteellisia epäkohtia ei rodussa esiinny.

4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta

Keskeisimmät ongelmakohdat

Käyttäytymisessä liiallinen pehmeys ja toimintakyvyn puute saattavat ilmetä mm. vahtivietin ja reviiirikäyttäytymisen korostumisena, mikä voi johtaa ongelmakäyttäytymiseen. Kun edelliseen mahdollisesti yhdistyy puutteellinen hermorakenne, niin tapakasvatus, lajiharjoittelu ja arkielämä käyvät huomattavan haasteellisiksi.

Rodulle ominainen tilanteiden itsenäinen ratkaisuhakuisuus ja voimakkaan itsenäinen työskentelyhalu voivat helposti aiheuttaa ongelmia yhteistyössä ohjaajan kanssa.

Ongelmien syyt ja vähentäminen

Rodun saavuttua Suomeen 1970-luvulla, harrastettiin ensimmäisillä vuosikymmenillä pääasiassa koiranäyttelytoimintaa. Chesapeakekerho on 2000-luvun alusta lähtien panostanut aiempaa enemmän noutajien rodunomaisten kokeiden ja niihin liittyvien harjoitteiden hyötyjen esille tuomiseen ja koetulosten käyttämiseen jalostusvalintojen apuvälineenä. SKL:n luonnetestit ja MH-kuvaukset otettiin työkaluiksi muutama vuosi myöhemmin.

Rotujärjestö SNJ:n ja chesapeakekerhon panostus jalostuksen keskitettyyn ohjaamiseen on ollut vaatimatonta. Uhkana on ollut yksittäisen koiran omistajan jääminen vaille tarvittavaa apua ja opastusta jalostusasioissa. Tästä on seurannut, etteivät kaikki jalostusvalinnat ole olleet optimaalisia. Pienen populaation ja valtakunnallisesti hajallaan olevien koirien omistajien vuoksi oli aikaisemmin tietoa hankala saada, eikä jalostusvalinnoissa aina pystytty tekemään parhaita mahdollisia ratkaisuja. Nykyisin tilanne on parempi mm. teknologian kehittymisen ansiosta.

Chesapeakekelahdennoutajien luonteista ja käyttöominaisuuksista tulee jatkossa saada entistä laajemmin tietoa. Luonteen osalta nykytilanteen kehittämiseksi vaaditaan mm. jalostukseen panostamista, kaikkien Suomessa olevien chessien ja niiden ominaisuuksien aktiivista kartoittamista. Lisäksi kannustetaan koirien omistajia osallistumaan taipumuskokeeseen ja luonnetestiin tai MH-kuvaukseen sekä SKL:n käyttäytymiskokeeseen (PAKK). Tärkeää on myös lisätä verkostoitumista kotimaan chessien omistajien välillä sekä ulkomaalaisten rotuyhdistysten ja kasvattajien kanssa.

Käyttäytymiseen liittyviä ongelmia saadaan myös vähennettyä lisäämällä panostusta chesseistä kiinnostuneiden henkilöiden realistiseen tiedottamiseen ja informaatioon rodusta. Tärkeää on myös panostaa uusien, kokemattomien omistajien ohjaukseen ja neuvontaan. Tarvittaessa autetaan ongelmien ennaltaehkäisyssä ja jo olemassa olevien ratkaisemisessa.

Koiran tultua perheeseen olisi omistajat hyvä saada mukaan yhdistyksen järjestämiin tapahtumiin ja

koulutuksiin, joissa koiran omistaja saa ohjeita ja apua koiran sosiaalistamiseen, tapakasvatukseen ja lajiharjoitteluun.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

PEVISA-ohjelman voimaantulovuosi sekä ohjelman muutokset

Chesapeakekelahdennoutajien PEVISA on voimassa 1.1.2023-31.12.2027. Aiempaan JTO:aan (voimassa 1.1.2017-31.12.2022) on tehty seuraava lisäys: Ikä oltava astutushetkellä vähintään 24 kk.

Pentujen rekisteröinnin ehtona ovat vanhempien lonkkakuvauslausunnot ja kyynärnivellausunnot sekä voimassa olevat silmätarkastuslausunnot. Lonkkakuvaustuloksen C saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen A tai B saaneen koiran kanssa. Kyynärnivellausunnon 1 saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen O saaneen koiran kanssa. Silmätarkastuslausunto ei saa olla 24 kk vanhempi. Kaikki perinnölliset kaihimuodot (ei kuitenkaan tulos ”muu kaihi / katarakta”) sekä verkkokalvon etenevä surkastuma (PRA) sulkevat koiran pois jalostuksesta. Jalostuskoirien on oltava astutushetkellä vähintään 24 kk ikäisiä.

Lonkkanivelen kasvuhäiriö (hip dysplasia, HD)

Lonkkanivelen kasvuhäiriö on luuston ja nivelten kasvuhäiriö. Se voidaan määritellä perinnölliseksi lonkkanivelen löysyydeksi. Löysyys johtaa reisiluun pään ja lonkkamaljan riittämättömään kontaktiin. Alueelle kohdistuu epänormaalin suuri paine, joka on sitä suurempi mitä pienempi kontaktialue on. Tämä voi johtaa mikromurtumiin ja lonkkamaljan mataloitumiseen.

Nuorilla koirilla oireina voivat olla takajalkojen ontuminen, ”pupuhyppely”, ylösnousuvaikeudet levon jälkeen, liikkumishaluttomuus ja naksateleva ääni kävellessä. Toinen oireilevien koirien ryhmä on aikuiset koirat, joiden oireiden syynä on nivelrikko. Tyypillisiä oireita ovat takajalkojen ontuminen ja jäykkyys liikkeessä. Lonkkavikainen koira yrittää viedä painoa pois takaosalta, mikä ilmenee kävellessä selkälinjan aaltoiluna ja lantion kiertymisinä. Tämä johtaa myös takaosan lihaskatoon ja etupään lihasten voimistumiseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriö vaikeuttaa tai jopa estää koiran käyttämisen metsästys- tai harrastuskoirana, joten siihen on kiinnitettävä erityistä huomiota jalostus valintoja tehtäessä.

Lonkkanivelen kasvuhäiriön ja siitä johtuvan nivelrikon hoidossa on ruokinnalla keskeinen merkitys. Ylipaino pahentaa oireita ja pelkkä painon pudotus voi helpottaa koiran oloa. Tulehduskipulääkkeitä ja pistoksena tai suun kautta annettavia nivelnesteiden ja nivelruston koostumusta parantavia aineita käytetään yleisesti. Sopiva liikunta pitää lihaksiston kunnossa ja nivelet liikkuvina. Kirurgisia hoitoja, kuten esimerkiksi lantion häpyluun lämpöluudutus, on myös olemassa.

Lonkkanivelen kasvuhäiriön perimmäistä syytä ei tiedetä, mutta se periytyy tämänhetkisen tutkimustiedon perusteella kvantitatiivisesti eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Myös ympäristöllä on vaikutusta lonkkavian ilmenemiseen ja vaikeusasteeseen.⁽¹³⁾ Lonkkanivelen kasvuhäiriön kartoittamiseen ei toistaiseksi ole olemassa geenitestiä.

Chesapeakekelahdennoutajien lonkkakuvaustuloksista 55,3 % on A, ja D tai E tuloksia ei ole lainkaan. Tilanne on siis melko hyvä, joskaan ei voida sanoa, etteikö rodussa lonkkanivelongelmaa esiintyisi, sillä kuvattujen koirien osuus vuosina 2010 - 2019 rekisteröidyistä koirista on 54% (47/87 koiraa). Rodun kotimaassa P-Amerikassa Orthopedic Foundation of Animals (OFA)²¹ tietokannassa sairaiden koirien osuus kaikista tutkituista (n = 15.569) on 19,60 %. Sairaksi luokitellaan koirat, jotka ovat saaneet tutkimustuloksen *fair*, *borderline*, *mild*, *moderate* tai *severe*. Nämä tulokset vastaavat FCI:n luokitusta C, D ja E⁽²²⁾. Tutkimustietoa muiden maiden lonkkanivelen kasvuhäiriön esiintyvyydestä rodussa on

vähän, mutta oletus on, että tilanne on samansuuntainen maasta tai maanosasta riippumatta.

Taulukko 19. Lonkkanivelkuvaustilasto 2012–2021 lausuntovuoden mukaan

Vuosi	A	B	C	D	E	Yhteensä
2012	1	5	0	0	0	6
2013	3	0	1	0	0	4
2014	3	0	0	0	0	3
2015	4	4	1	0	0	9
2016	1	1	0	0	0	2
2017	8	3	0	0	0	11
2018	3	0	0	0	0	3
2019	2	1	2	0	0	5
2020	0	1	0	0	0	1
2021	1	2	0	0	0	3
Yhteensä	26	17	4	0	0	47

Kyynärnivelen kasvuhäiriö (elbow dysplasia, ED)

Kyynärnivelen kasvuhäiriö on yleisin koirien etujalan nivelkivun ja ontumisen aiheuttaja. Kyynärnivelen kasvuhäiriön eri muotoja ovat varisliisäkkeen (processus coronoideus) sisemmän osan sairaus, olkaluun nivelnastan (condylus humeralis) sisemmän osan osteokondroosi ja kiinnittymätön kyynärpään uloke (processus anconaeus). Kyynärnivelen inkongruenssia (nivelpintojen epäyhdenmukaisuutta) pidetään tärkeänä syynä kaikkiin edellä mainittuihin kasvuhäiriöihin ja myös se lasketaan kyynärnivelen kasvuhäiriöksi.

Tyypillinen oire on ontuminen, joka voi pahentua rasituksessa tai olla voimakkainta levon jälkeen. Ontuminen voi olla jatkuvaa tai ajoittaista. Toisinaan kasvuhäiriö on molemmissa kyynärnivelistä, vaikka koira ontuu vain toista jalkaa. Usein oireet huomataan vasta aikuisiällä ja silloin oireet johtuvat kasvuhäiriön seurauksena kehittyneestä nivelrikosta. Kiinnittymätön kyynärpään uloke ei välttämättä oireile nuorella koiralla ja se voi olla röntgenkuvauksen sivulöydös.

Kyynärnivelen kasvuhäiriö vaikeuttaa tai jopa estää koiran käyttämisen metsästys- tai harrastuskoirana, joten siihen on kiinnitettävä erityistä huomiota jalostus valintoja tehtäessä.

Kasvuhäiriöiden ja niiden erilaisten kirurgisten hoitojen tehosta ja pitkäaikaisennusteesta ei ole olemassa kattavia tutkimuksia. Leikkaushoidon hyöty on epävarma, jos nivelessä on jo selvät nivelrikon merkit. Kaikkien kyynärnivelen kasvuhäiriöiden seurauksena on, ainakin hoitamattomana, yleensä nivelrikko. Leikattuunkin jalkaan kehittyy usein jonkin asteinen nivelrikko, mutta sen määrä voi olla vähäisempää ja se voi kehittyä myöhemmin kuin ilman leikkausta hoidetussa nivelessä. Kyynärnivelen nivelrikko invalidisoi koiraa yleensä pahemmin kuin esim. lonkkien nivelrikko, koska koiran painosta noin 60 % on etuosalla. Nivelrikon hoidossa tärkeitä ovat painon pudotus, liikunnan rajoitus ja tarvittaessa käytetään myös tulehduskipulääkkeitä. Lisäksi voidaan käyttää nivelnesteen koostumusta parantavia lääkkeitä ja ravintolisiä.⁽¹⁴⁾ Kyynärnivelen kasvuhäiriön kartoittamiseen ei toistaiseksi ole olemassa geenitestiä

Chesapeakekelahdennoutajien kyynärnivelukuvauksista 91,5 % oli 0-tuloksia (Taulukko 20). Rodun kotimaassa kyynärnivelistilastojen mukaan (OFA)⁽²¹⁾ tutkituista koirista (n = 4501) 93,4 %:lla kuvaustulos oli normaali (Taulukko 22).

Taulukko 20. Kyynärniveltilasto 2012–2021

Vuosi	0	1	2	3	Yhteensä
2012	5	1	1	0	7
2013	3	0	0	0	3
2014	3	0	0	0	3
2015	9	0	0	0	9
2016	3	0	0	0	3
2017	8	0	0	2	10
2018	3	0	0	0	3
2019	5	0	0	0	5
2020	1	0	0	0	1
2021	3	0	0	0	3
Yhteensä	43	1	1	2	47

Harmaakaihi eli katarakta

Perinnöllinen harmaakaihi samentaa silmän linssin osittain tai kokonaan. Useimpien muotojen periytymismallia ei vielä tiedetä. Sairauden alkamisikä vaihtelee suuresti. Perinnöllinen kaihi on yleensä molemminpuolinen ja johtaa sokeuteen, jos linssien samentuminen on täydellinen. Jos kaihisamentuma jää hyvin pieneksi, sillä ei ole vaikutusta koiran näkökykyyn. Edennyt kaihi aiheuttaa silmän sisäistä suonikalvontulehdusta ja siten voi aiheuttaa kipua.

Kaihi vaikeuttaa tai jopa estää koiran käyttämisen metsästys- tai harrastuskoirana, joten siihen on kiinnitettävä erityistä huomiota jalostus valintoja tehtäessä.

Kaihi voi olla perinnöllinen tai ei-perinnöllinen, synnynnäinen tai hankittu. Syntymän ja 8 viikon iän välillä todetut kataraktat ovat synnynnäisiä. Esimerkkinä hankitusta kataraktasta on sokeritautiin liittyvä, usein hyvin nopeasti täydelliseksi kaihiksi kehittyvä diabeettinen katarakta.

Muita esimerkkejä hankitusta kaihista ovat esimerkiksi vanhuuden kaihi ja PRA:han liittyvä toissijainen kaihi. Ns. nukleaariskleroosi (ei luokitella kaihiksi) on normaaliin ikääntymiseen liittyvä muutos, jossa linssin ydin tiivistyessään muuttuu 'opaalinharmaaksi'. Muutoksella ei ole merkittävää vaikutusta näkökykyyn. Kaihi voidaan poistaa leikkauksella fakoemulsifikaatiomentelmällä.

Kaihiin ei ole toistaiseksi ole saatavilla kaikkiin kaihin muotoihin sopivaa yleistä geenitestiä.

Perinnöllinen kaihi -diagnoosin saanutta koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Poikkeuksena ovat perinnölliseksi todetut ja oletetut muut vähämerkitykselliset linssin kaihimuutokset, joita saa käyttää jalostukseen terveen kumppanin kanssa.⁽¹⁵⁾

Silmätutkimukseen osallistuneiden koirien tuloksista 73,5 % on ollut terveitä, 18,4 % on todettu ja 2 % epäilty KAT.

Etenevä verkkokalvon surkastuma (PRA)

Progressiivinen retina atrofia, eli etenevä verkkokalvon surkastuma tuhoaa silmän valoa aistivia soluja. Kyseessä on ryhmä sairauksia, jotka ovat eri geenien aiheuttamia.

PRA:ta on montaa tyyppiä, eri rotujen PRA:t ovat erilaisia ja jopa samassa rodussa voi olla useita eri muotoja. Yleisin periytymismekanismi on autosomaalisesti resessiivinen.

Kliinisten oireiden ilmenemisikä ja eteneminen vaihtelevat liittyen PRA-muodon syntymekanismista. Hyvin nuorella koiralla esiintyvä PRA:n muoto liittyy epänormaaliin näköhermosolujen kehitykseen. Myöhemmällä iällä alkavassa PRA:ssa sen sijaan näköhermosolut kehittyvät normaalisti, mutta alkavat rappeutua.

Useimmissa PRA:n muodoissa hämäränäössä tärkeät verkkokalvon sauvasolut surkastuvat. Myöhemmin koira sokeutuu kokonaan verkkokalvon tappisolujenkin surkastuessa. Silmäterä on laaja ja silmänpohjan lisääntynyt heijaste näkyy erityisen selvästi valon kohdistuessa laajentuneeseen pupilliin.

PRA saattaa pidemmälle edenneenä vaikeuttaa tai jopa estää koiran käyttämisen metsästys- tai harrastuskoirana, joten siihen on kiinnitettävä erityistä huomiota jalostus valintoja tehtäessä.

PRA:han ei ole hoitoa, mutta tutussa ympäristössä sokea koira voi pärjätä erittäin hyvin. Diagnoosi tehdään yleensä silmänpohjan oftalmoskooppisessa tutkimuksessa. Verkkokalvon sähköisessä tutkimuksessa (ERG) voidaan havaita muutoksia näköhermosoluissa jo ennen oftalmoskooppisessa tutkimuksessa nähtäviä selviä verkkokalvon rappeutumamuutoksia.

PRA-sairasta koira ei saa käyttää jalostukseen. Prcd- PRA:n muoto on testattavissa geenitestillä. Geenitestillä kantajaksi todettua koira voidaan käyttää jalostukseen geneettisesti terveen kumppanin kanssa.⁽¹⁵⁾

Silmätutkimukseen osallistuneista koirista vuosina 2012–2021 ei yhdelläkään ole todettu PRA:ta. Tilanne siis vaikuttaa hyvältä, joskaan ei voida sanoa, etteikö chesseillä tätä ongelmaa perimästä löytyisi. Rodun kotimaassa OFA:n tilastoissa ⁽²¹⁾ silmätutkimukseen osallistuneista koirista (n = 2475) 1,2 %:lla todettiin jokin silmänsairaus. PRA:n kantajia oli 12.4% tutkituista koirista (n=290; Taulukko 22)

Taulukko 21. Silmätutkimustilasto 2012–2021

Vuosi	Tutkittu	Terveitä	Diagnoosi	Esiintymiä	Koiria
2012	11	9	Distichiasis, todettu	9	8
2013	6	5	Ei todettu perinnöllisiä silmänsairauksia	36	30
2014	3	2	Kaihin laajuus, lievä	2	2
2015	7	4	Kortikaalinen katarakta, todettu	3	2
2016	3	2	Posterior polaarinen katarakta, epäilyttävä	1	1
2017	4	2	Posterior polaarinen katarakta, todettu	6	5
2018	4	3	Silmämuutosten vakavuus, lievä	6	6
2019	3	2			
2020	3	3			
2021	5	3			

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

Rodun kotimaassa laajaa koirien terveystutkimusaineistoa ylläpitävän OFA:n (Orthopedic Foundation for Animals, The Canine Health Information Center ⁽²¹⁾) tietokannassa on tutkimustietoja aina 1970-luvulta alkaen (Taulukko 22). Aineiston mukaan muita rodulla ilmeneviä sairauksia ovat mm. olkanivelen kasvuhäiriö (3,6 %:lla tutkituista), degeneratiivinen myelopatia (n. 9.4 %:lla tutkituista) ja kilpirauhasongelmat (n. 5 % tutkituista koirista). Osin samoja sairauksia on todettu kotimaisessa populaatiossa yksittäisinä tapauksina, lisäksi on raportoitu mm. selkäsairauksia (spondyloosi ja DM), atopiaa ja allergiaa, epilepsiaa ja kasvainsairauksia (Taulukko 23).

Silmätutkimuksissa on vuosina 2011–2020 todettu n. 15 %:lla tutkituista koirista distichiasis. Ylimääräisten ripsien (distichiasis ja ektooppinen cilia) karvatuppi sijaitsee luomirauhasessa tai sen vieressä. Distichiasiksessa, joka on näistä lievempi, karva kasvaa ulos luomen vapaasta reunasta. Oireet riippuvat karvan paksuudesta ja kasvusuunnasta. Ohuet, ulospäin suuntautuvat karvat aiheuttavat tuskin lainkaan oireita, paksummat ja silmän pintaan osuvat karvat sitä vastoin voivat aiheuttaa eriasteisia ärsytysoireita: lievää vuotamista ja räpyttelyä tai voimakkaampia kipuoireita ja jopa sarveiskalvovaurioita. Ripsiä voi irrota ja kasvaa takaisin karvan vaihtumisen yhteydessä.

Ektooppinen cilia kasvaa luomen sisäpinnan sidekalvon läpi ja aiheuttaa lähes aina voimakkaat kipuoireet (siristys, hankaaminen ja vetistys) ja sarveiskalvovaurioita.

Hoitona on tarvittaessa ripsien nyppiminen (ripset kasvavat takaisin) tai karvatuppien tuhoaminen joko polttamalla tai jäädyttämällä (distichiasis) tai ripsen ja karvatupen poistaminen kirurgisesti (ektooppinen cilia). Ylimääräisten ripsien merkitys koiralle on usein melko vähäinen, jolloin koiria voi perustellusta syystä käyttää jalostukseen, mutta mieluiten terveen kumppanin kanssa. Vakavia tapauksia (ektooppinen cilia ja selkeitä oireita aiheuttavat distichiat) ei kuitenkaan pidä käyttää jalostukseen [\[20\]](#).

Taulukko 22. Tyypillisimmät chesapeakelahdennoutajilla esiintyvät sairaudet rodun kotimaassa

Sairaus/tutkimus	Tutkittuja (kpl)	Sairas (%)	Normaali (%)	Kantaja (%)	Diagnoosi avoin (%)
Synnynnäinen sydänsairaus	374	0.5	99.2	0.0	0.3
PRA	290	0.0	87.6	12.4	0.0
Silmätutkimus, muu	2475	1.2	98.8	0.0	0.0
Lonkkaniveldysplasia (HD)	15569	19.6	79.1	0.0	1.4
Kyynärniveldysplasia (ED)	4501	6.6	93.4	0.0	0.0
Patellaluksaatio	185	0.0	100.0	0.0	0.0
Olkanelen kasvuhäiriö	56	3.6	96.4	0.0	0.0
Degeneratiivinen myelopatia	2950	9.4	48.7	41.9	0.0
Ektodermaali dysplasia	92	0.0	94.6	5.4	0.0
Kilpirauhasen sairaus	232	5.2	89.7	0.0	5.2

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Kuolinsyytilasto on vain suuntaa antava, koska koirien kuolemista iso osa jää kirjaamatta SKL:n jalostustietojärjestelmään. Käytöshäiriöiden vuoksi lopetettujen koirien määrä on suhteellisen suuri.

Taulukko 23. Kuolinsyytilasto 31.12.2021

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Hermostollinen sairaus	12 vuotta 4 kuukautta	1
Iho- ja korvasairaudet	8 vuotta 0 kuukautta	1
Immunologinen sairaus	4 vuotta 4 kuukautta	3
Kasvainsairaudet, syöpä	10 vuotta 1 kuukautta	3
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	10 vuotta 5 kuukautta	2
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	11 vuotta 10 kuukautta	1
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	4 vuotta 1 kuukautta	10
Luusto- ja nivelsairaus	10 vuotta 10 kuukautta	3
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	12 vuotta 3 kuukautta	1
Muu sairaus, jota ei ole listalla	10 vuotta 0 kuukautta	1
Selkäsairaus	7 vuotta 11 kuukautta	3
Sydänsairaus	12 vuotta 4 kuukautta	2
Tapaturma tai liikennevahinko	4 vuotta 3 kuukautta	5
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	12 vuotta 11 kuukautta	11
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	6 vuotta 6 kuukautta	1
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	5 vuotta 4 kuukautta	9
Kaikki yhteensä	8 vuotta 0 kuukautta	57

4.3.4 Lisäntyminen

Keskimääräinen pentuekoko

Chesapeakekelahdennoutajilla keskimääräinen pentuekoko on 7 pentua.

Astumisvaikeudet

Rodussa ei ole tiedossa astumisvaikeuksia.

Tiinehtymisvaikeudet

Rodussa ei ole tiedossa tiinehtymisvaikeuksia.

Synnytysongelmat

Rodussa ei ole tiedossa synnytysongelmia.

Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla

Rodussa ei ole tiedossa pentujen hoitoon liittyviä ongelmia.

Pentukuolleisuus

Rodussa ei ole tiedossa selittämätöntä pentukuolleisuutta.

Synnynnäiset viat ja epämuodostumat

Rodussa ei ole tiedossa synnynnäisiä vikoja ja epämuodostumia.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Ulkomuotoon liittyvät anatomiset piirteet, jotka altistavat rodun yksilöt sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmiin

Chesapeakekelahdenhnutajat ovat historian aikana jalostuksella muokkautuneet anatomisesti toiminnalliseksi roduksi, joten ongelmallisia piirteitä ei juurikaan ole. Kovin suuri koko ja raskas rakenne altistavat nivelongelmille, eikä raskas koira jaksa työskennellä vaikeassa maastossa siltä vaadittavia aikoja, joten tämä tulee ottaa huomioon jalostusvalintoja tehtäessä.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Keskeisimmät ongelmakohdat

Chesapeakekelahdenhnutajilla esiintyy fyysisiä ongelmia jonkin verran silmissä harmaakaihin (HC) ja distichiasiksen muodossa. Lisääntymisessä ei ole tiedossa mainittavia ongelmia.

Ongelmien mahdollisia syitä

Chesapeakekelahdenhnutajilla ilmenevät silmäongelmat johtuvat suurelta osin harmaakaihin piilevyydestä jalostukseen käytetyillä koirilla, vaikka niiden kaikkien silmät ovatkin tarkastettu, joillakin useampaan kertaan.

4.4. Ulkomuoto

Rotumääritelmä

Chesapeakekelahdenhnutajan kallo on leveä ja pyöreä, otsapenger on keskivoimakas. Leukojen tulee olla riittävän pitkät ja voimakkaat, jotta koira pystyy kantamaan kookkaita riistalintuja kevyellä ja pehmeällä otteella. Kaksinkertainen karvapeite muodostuu lyhyestä, karheasta ja laineikkaasta peitinkarvasta sekä tiheästä, hienosta ja villavasta pohjavillasta, joka on luonnostaan hyvin öljyinen ja ihanteellinen jäisiin sekä karuihin sääolosuhteisiin.

Chesapeakekelahdenhnutaja on vahva, tasapainoinen ja voimakasrakenteinen keskikokoinen koira, jonka runko ja raajat ovat keskipitkät sekä rinta syvä ja leveä. Lapojen rakenne mahdollistaa vapaat liikkeet, liikkeissä ei saa olla heikkoutta, etenkin koiran takaosassa. Koko ja massa eivät saa olla liioiteltuja, sillä tällöin liikkuvuus ja kestävyys kärsivät - kyseessä on käyttökoira.

Silmät ovat erittäin kirkkaat, joko kellertävät tai meripihkanväriset. Lantio on sään tasolla tai hieman sitä korkeammalla. Kaksinkertainen karvapeite on laineikas ainoastaan lavoissa, niskassa, selässä ja lanteessa.

Säkäkorkeus mitattuna lapojen korkeimmalta kohdalta maahan on hieman pienempi kuin rungon pituus mitattuna rintalastan kärjestä istuinluuhun eli koira on hieman korkeuttaan pidempi. Rintakehä ulottuu vähintään kyynärpäiden tasolle. Etäisyyden säästä kyynärpäähän ja kyynärpästä maahan tulisi olla sama.

Väri variaatiot ovat vähentyneet, ruskeasta on tullut hallitsevin väri. Sedge ja deadgrass ovat harvinaisempia.

Rodun näyttelykäynnit

Chesapeakekelahdennoutajilla on ollut 2012–2021 näyttelykäyntejä 263 (Taulukko 23). Koirista 80,1 % saanut tuloksen ERI ja 15,6 % tuloksen EH.

Taulukko 24. Näyttelytilastot 2012–2021 tyypeittäin ja luokittain.

	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Erikoisnäyttely	26	5	1	0	0	0	32
Kaikkien rotujen näyttely	29	2	0	0	0	0	31
Kansainvälinen näyttely	107	24	2	0	1	1	135
Ryhmänäyttely	38	9	3	0	1	0	51
Yhteensä	213	41	6	0	2	1	263

	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Pentuluokka 7-9 kk	0	0	0	0	0	0	0
Junioriluokka	69	1	2	0	0	0	84
Nuorten luokka	28	5	2	0	0	0	35
Avoin luokka	26	11	2	0	1	0	40
Käyttöluokka	37	11	0	0	1	1	50
Valioluokka	45	0	0	0	0	0	45
Veteraaniluokka	8	1	0	0	0	0	9
Yhteensä	213	41	6	0	2	1	263

Rodun jalostustarkastukset

Kennelliiton virallisia jalostustarkastuksia ei ole järjestetty, koska rodunomaiset kokeet, SKL:n luonnetestit, MH-kuvaus ja näyttelyt antavat riittävästi tietoa koirista.

Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Maailmanlaajuisesti chesapeakekelahdennoutajan jalostuksessa on koko rodun olemassaolon ajan pyritty ottamaan huomioon erityisesti käyttöominaisuudet. Tämän ansiosta rodulla ei esiinny sellaisia ulkomuoto-ominaisuuksia, jotka voisivat haitata koirien käyttömahdollisuuksia rodunomaisissa tehtävissä tai joissa liioiteltaisiin rotumääritelmän vaatimuksia, jotka voisivat altistaa rodun koirat terveydellisille ongelmille. On huomioitava, että kovin suuri koko ja raskas rakenne altistavat nivelongelmille. Raskas koira ei jaksakaan työskennellä vaikeassa maastossa siltä vaadittavia aikoja. Säänkestävyyden vuoksi karvapeitteen tulee olla kaksikerroksinen, tiheä alusvilla, karkea ja pidempi päällyskarva.

Keskeisimmät ongelmakohdat

Merkittävimpiä poikkeamia rotumääritelmän suhteen, joita voi esiintyä ja ovat tarkkailun alla; liian suuri koko, varsinkin uroksilla, lyhyet raajat, kippura häntä, aluskarvan puute, kuiva turkki, pystyt lavat tai heikko takaosa. Myös liian suuria, alas kiinnittyneitä korvia ja hammasmuutoksia voi olla myös esiintyä. Rodussa harvinaisena esiintyvä pitkäkarvaisuusgeeni on mahdollista selvittää geenitestillä.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodun edellisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassaolokausi

Rodun edellinen jalostuksen tavoiteohjelma oli voimassa 1.1.2018-31.12.2022

Rodun ensimmäisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassaolokausi

Rodun ensimmäinen vanhemman mallin jalostuksen tavoiteohjelma hyväksyttiin SKL:n JTT:ssä 4/1989 ja ensimmäinen PEVISA tuli voimaan 1991, jossa oli HD kuvausikä 12 kk, raja D2, silmätarkastuspakko, silmälausunto ei synnytyshetkellä saanut olla 12 kk vanhempi ja poissulkevia silmäsairauksia olivat HC-, PRA- tai RD. Ensimmäinen uuden mallinen JTO oli voimassa 1.1.2008-31.12.2012

Edelliseen tavoiteohjelmaan kirjatut jalostustavoitteet sekä niiden toteutuminen

Tavoite	Toimenpide	Tulos
Jakautumisen estäminen näyttely- ja koelinjoihin	Jalostustoiminnan huolellinen suunnittelu ja toteutus ja koiranomistajien opastus	Rotu on pysynyt yhtenäisenä ilman jakautumista eri linjoihin.
Rodun terveystilanteen aktiivinen seuraaminen	Terveysseuranta SKL:n KoiraNetin kautta sekä yhteydenpito koirien omistajiin	Seuranta ja tiedon kerääminen on onnistunut hyvin
Rodun geenipoolin laajentaminen	Koiramäärän lisääminen valtakunnallisesti erityisesti tuontikoirilla	Ei onnistunut kovin hyvin, tarvitaan kipeästi lisää laadukkaita koiria
PEVISA:an kuulumattomien vikojen ja sairauksien seuraaminen	Terveysseuranta SKL:n KoiraNetin kautta sekä yhteydenpito koirien omistajiin	Seuranta ja analysointi onnistunut hyvin
Geenitestien lisääminen	Koiran omistajien valistaminen ja kannustaminen testeihin. Yhteisten testien järjestäminen kerhon tapahtumissa	Ei onnistunut hyvin, tarvitaan lisää geenitestejä.
Luonteiden seuraaminen aktiivisesti	Koiran omistajien valistaminen ja kannustaminen viemään koiriaan SKL:n luonne testeihin ja MH-kuvauksiin	Ei onnistunut hyvin, luonnetesti- ja MH-kuvaus käyntejä tulisi saada lisää jatkossa
Tuontikoirien tai -sperman laadun tarkkailu	Ulkomaisten koirien taustojen tarkistus mahd. mukaan	Ei onnistunut hyvin, vaikeaa löytää ja hyödyntää ulkomaisia koiratietokantoja

Jalostuskoirien rotumääritelmän noudattamisen tarkkailu	Korien ominaisuuksien vertaileminen rodun viralliseen rotumääritelmään ja jalostusohjeistukset tämän pohjalta koirien omistajille	Ei toteutunut hyvin, rodun hyvin tuntevien ulkomuoto-tuomarien puute vaikeuttaa rotumääritelmän eli ulkomuotoarvostelun kautta saatavan tiedon määrää
---	---	---

Jalostuksen ulkopuolelle jäävien koirien osuus

Vuosina 2011–2020 jalostuksen ulkopuolelle jäävien koirien osuus chesapeakekelahdennoutajista on ollut n. 80 % populaatiosta.

Jalostussuosituksen ja PEVISA:n ajantasaisuuden arviointi

Jalostussuosituksien ovat olleet melko hyvin kohdallaan, PEVISA:an on lisätty edellisestä; koiran ikä astutushetkellä vähintään 24 kk.

Jalostussuosituksiin on lisätty koirien käyttö- ja luonneominaisuuksien mittausten lisääminen ja tulosten analysoimisen parantaminen.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuksen tärkein tavoite on säilyttää chesapeakekelahdennoutajan terveys, käyttöominaisuudet ja ulkomuoto siten, että se soveltuu tulevaisuudessakin monipuoliseksi metsästys- ja harrastuskoiraksi. Koska kyseessä on metsästäjän kanssa yhteistyötä tekevä metsästyskoira, tulee rodun luonteeseen kiinnittää erityistä huomiota.

Jalostuspohja

Pienen populaatiokoon vuoksi chesapeakekelahdennoutajien jalostuksen tärkein tavoite on rodun perinnöllisen monimuotoisuuden turvaaminen. Tavoitteena on pitää yksittäisten koirien jälkeläismäärät maltillisina ja käyttää jalostukseen mahdollisimman monia erisukuisia koiria. Rodun koiramäärää on hallitusti kasvatettava, missä ulkomaiset tuontikoirat ovat merkittävässä asemassa. Populaation kasvattaminen ei saa tapahtua laadun kustannuksella, vaan on pyrittävä käyttämään mahdollisimman terveitä yksilöitä jalostukseen.

DNA-testien kehittymisen myötä avautuu mahdollisuus käyttää testatun sairauden kantajia terveiden yksilöiden kanssa ja näin saada pidettyä jalostuspohjaa mahdollisimman laajana ja terveenä. Ongelmat tiedostamalla voidaan rotu pitää suhteellisen terveenä verrattuna moneen muuhun rotuun. Kerho suosittelee etenkin jalostukseen käytettävien koirien geenitestaamista.

Käyttäytyminen ja luonne

Chesapeakekelahdennoutajien luonneominaisuuksista hermorakenteeseen, toimintakykyyn eli rohkeuteen ja liialliseen pehmeeseen tulee kiinnittää erityisesti huomiota jalostusvalinnoissa.

Käyttäytymismalleista liiallinen vahtiminen, joka saattaa jopa eskaloitua aggressiivisuudeksi, sekä liiallinen dominanssi, ovat jalostuksessa pois karsittavia ominaisuuksia.

Chesapeakekerho kannustaa jäseniään kouluttamaan koiransa asianmukaisesti. Korostetaan käyttöominaisuuksien ja luonteen merkitystä sekä opastetaan kasvattajia ostajien huolelliseen valintaan. Kannustetaan kasvattajia liittämään kaikki pennunostajat Chesapeakekerhon jäseniksi, jotta

heillä on mahdollisuus saada rodusta ajankohtaista tietoa.

Käyttöominaisuudet

Chesapeakekelahdennoutaja on ensisijaisesti metsästyskoira. Käyttöominaisuudet ovat chesapeakekelahdennoutajilla melko hyvällä mallilla vaikkakin objektiivinen arviointi on ollut vaikeaa johtuen koirien vähäisestä koekäyntimäärästä. Lisäksi on saatavilla liian vähän tietoa metsästykseen käytettävien koirien määrästä ja metsästykseen käytettävien koirien jahtikerroista sekä niiden metsästysominaisuuksista. Rotuyhdistys voi vaikuttaa asiaan tekemällä kyselyitä, opastamalla, kouluttamalla ja palkitsemalla koiranomistajia aktiivisuudesta. Näillä toimenpiteillä pyritään saavuttamaan tulevaisuudessa paremmat valmiudet arvioida koirien käyttöominaisuuksia.

Terveys ja lisääntyminen

Kasvatetaan populaatiota käyttämällä kuitenkin mahdollisimman terveitä ja rotutyypiltään hyviä yksilöitä jalostukseen. Terveystarkastusten, vähintään lonkka-, kyynärnivel- ja silmätarkastusten lisääminen, saatujen tietojen analysointi ja tiedottaminen koirien omistajille, ovat jalostustyössä erittäin tärkeässä asemassa. Järjestetään erilaisia ryhmätarkastuksia, kuten silmien peilauksia, lonkka- ja kyynärnivelkuvauksia, sekä geenitestejä rotuyhdistyksen tapahtumissa. Geenitestit suositellaan tehtäväksi erityisesti jalostukseen käytettäville koirille.

Päästäkseen jalostustavoitteisiinsa Chesapeakekerho antaa tarvittaessa rodun kasvattajille jalostusneuvontaa ja ohjaa lisätiedon pariin. Lisäksi se seuraa jatkuvasti koirien terveystilannetta. PEVISA-ohjelman avulla kartoitetaan lonkka- ja kyynärnivelen kasvuhäiriön sekä silmäsaikauksien esiintymistä rodussa.

Tiedottamalla aktiivisesti tehollisen populaatiokoon ja sukusiitosasteen merkityksestä pyritään välttämään perinnöllisten sairauksien leviäminen kannassa, kuten myös tiedostamalla liian nuoren koiran jalostuskäytön riskit. Keräämällä systemaattisesti terveystietoja, kerätyn tiedon jakamista rodun kasvattajille ja harrastajille sekä seuraamalla rodunomaisten DNA-testien kehittymistä, voidaan estää sairauksien leviäminen kantaan laajemmin.

Jalostuksen kannalta olisi tärkeää saada enemmän tietoa rodun terveystilanteesta. Koirien omistajia kannustetaan ilmoittamaan koirien terveydellisistä ongelmista jalostustoimikunnalle.

Ulkomuoto

Maailmanlaajuisesti chesapeakekelahdennoutajan jalostuksessa on koko rodun olemassaolon ajan pyritty ottamaan huomioon erityisesti käyttöominaisuudet. Tämän ansiosta rodulla ei juuri esiinny sellaisia ulkomuoto-ominaisuuksia, jotka voisivat haitata koirien käyttömahdollisuuksia rodunomaisissa tehtävissä tai joissa liioiteltaisiin rotumääritelmän vaatimuksia, jotka voisivat altistaa rodun koirat terveydellisille ongelmille. On huomioitava, että kovin suuri koko ja raskas rakenne altistavat nivelongelmille. Raskas koira ei jaksu työskennellä vaikeassa maastossa siltä vaadittavia aikoja. Säänkestävyyden vuoksi karvapeitteen tulee olla kaksikerroksinen, tiheä alusvilla, karkea ja pidempi päällyskarva.

Ulkomuototuomarien koulutuksen lisääminen yhteistyössä rotujärjestön kanssa.

Yhdistyksen tapahtumissa saadaan paljon tietoa myös niistä koirista, jotka eivät jostain syystä osallistu virallisiin kokeisiin tai näyttelyihin. Pyritään saamaan yhdistyksen tapahtumiin rodun hyvin tuntevia asiantuntijoita, joilta pyydetään arvioita koirista, jotta jalostustoimikunta saa yksittäisten koirien ulkomuodosta ja käyttöominaisuuksista mahdollisimman paljon tietoa.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Jalostustavoitteiden toteutumisen tueksi suositellaan jalostuskoirille osallistumista taipumuskokeeseen ja näyttelyyn. Hyödyllistä tietoa koirien luonteesta saadaan luonnetesteistä ja MH-luonnekuvauksista.

Jalostuskoirien tulee olla perusterveitä, eivätkä ne saa sairastaa esim. epilepsiaa, allergiaa tai muuta koiran käyttöä tai hyvinvointia häiritsevää sairautta.

Perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelma (PEVISA) edellyttää, että jalostukseen käytettävien koirien tulee olla iältään vähintään 24 kk:n ikäisiä. Jalostukseen käytettävät koirat tulee olla lonkka- ja kyynärnivelkuvattuja, eikä silmätarkastuslausunto saa olla 24 kk vanhempi.

Geenitestien avulla saadaan tietoa koirien perinnöllisistä sairauksista kuten PRA-prcd, DM-, EIC- ja ED/SFS:n, joten jalostuskoirat olisi hyvä testata ko. ominaisuuksien varalta.

Suositellaan, että jalostuskoirat olisivat vähintään läpäisseet noutajien taipumuskokeen (NOU) ja että niillä olisi näyttelytulos vähintään hyvä (H).

Tärkeää olisi saada eri sukuisia jalostuskoiria kantaan tuontien avulla.

Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle

Yksittäisten koirien jälkeläismääriä seurataan ja ne eivät saisi kasvaa liian suuriksi. Chesapeakehennoutajilla ei ole PEVISA:ssa rajoituksia jälkeläismäärälle. SKL:n suositama yksittäisen koiran elinikäinen jälkeläismäärä, enintään 5 %, ja toisen polven jälkeläismäärä korkeintaan 10 % populaatiosta laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimäärästä, ei toteudu rodun pienuudesta johtuen eli luvut ylittyvät jo ensimmäisestä normaalikokoisesta pentueesta (ka 7 pentua). Johtuen rodun populaation pienuudesta jo ensimmäinen normaalikokoinen pentue ylittää suositusarvon, joten rodun jalostuksessa käytetään pentumäärän rajaksi kaksi pentuetta yhtä narttua ja yhtä urosta kohden. Pentueeksi lasketaan pentue, jossa on luovutusiässä pentuja vähintään kolme. Rajoitus koskee sekä kotimaisia että ulkomaisia koiria. Uusintayhdistelmiä ei voida jalostuksen tavoiteohjelman puitteissa suositella.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Chesapeakehennoutajien rotujärjestö on Suomen Noutajakoirajärjestö ry (SNJ). Käytännön työ rodun jalostuksen eteen on tehty pääosin rotuyhdistyksessä, Chesapeakekerhossa. Rotujärjestö järjestää ja on mukana rodun ulkomuoto- ja rodunomaisten kokeiden tuomareiden koulutuksessa. Chesapeakekerholla on palstatilaa käytettävissä rotujärjestön Nuusku-lehdessä.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet

Chesapeakehennoutaja on varsin haasteellinen rotu kasvattaa. Suurimpia haasteita kasvatustyössä on sekä jalostuspartnerin että oikeanlaisten pennunostajien löytäminen. Rodun jalostuksen edellytys on riittävän suuruisen populaation olemassaolo, joten suurin uhka on liian pieni populaation koko, mikäli rodusta kiinnostuneita uusia harrastajia ei tulevaisuudessa ole riittävästi. Rotu on yleisesti melko tuntematon. Pahimpia uhkakuvia ovat sen—rotuyhdistyksen toiminnan näivettyminen aktiivisten toimijoiden vähyyden vuoksi. Rodun erityinen haaste koirien vähäisen määrän lisäksi on niiden jakaantuminen ympäri Suomea. Rodun elinvoimaisuutta rajoittaa geenipoolin pieneneminen varsinkin,

jos jalostukseen käytetään yksinomaan kotimaisia koiria. Rotuyhdistyksen rajalliset taloudelliset resurssit, johtuen mm. vähäisestä jäsenmäärästä, rajoittaa panostusta rodun jalostukseen. Rotumääritelmästä poikkeavien jalostusvalintojen tekeminen ja JTO:n huomiotta jättäminen on uhka rodun tulevaisuudelle.

Toisaalta rotuyhdistyksen pienuus on myös etu, koska toiminta on ketterää ja se helpottaa päätöksentekoa sekä toimenpiteitä rodun hyväksi. Lisäksi yleensä rodun harrastajat tuntevat toisensa hyvin ja pitävät yhteyttä säännöllisesti. Terveystieteellisesti rotu on melko hyvässä kunnossa ja oikeilla jalostusvalinnoilla rotua saadaan kehitettyä oikeaan suuntaan. Rotu on herättänyt lisääntyvää kiinnostusta noutajaharrastajien keskuudessa.

Varautuminen ongelmiin

Rotuyhdistyksen hallitus valvoo ja seuraa jalostuksen tavoiteohjelman toteutumista, sekä tekee yhteistyötä rotujärjestön kanssa rotua uhkaavien epäkohtien löytämiseksi. Välineenä on etupäässä käytössä SKL:n KoiraNet-jalostustietojärjestelmä, sekä kyselyt koirien omistajille. Kasvava yhteistyö ulkomaisten rotutoimijoiden kanssa hyödyntäen heidän rotuyhdistystensä tietokantoja edesauttaa rodun tilanteen seuraamista maailmanlaajuisesti.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Vuosi	Toimenpide
2023	Fasaanijahti, kevätpäivät, chessie-treffit, NOU/NOME-koe, jalostustarkastukset
2024	Fasaanijahti, kevätpäivät, chessie-treffit, NOU/NOME-koe, jalostustarkastukset
2025	Fasaanijahti, kevätpäivät, chessie-treffit, NOU/NOME-koe, jalostustarkastukset
2026	Fasaanijahti, kevätpäivät, chessie-treffit, NOU/NOME-koe, jalostustarkastukset, JTO:n ja PEVISAN päivituksen valmistelu
2027	JTO ja PEVISA ennakkotarkastukseen, fasaanijahti, kevätpäivät, chessie-treffit, NOU/NOME-koe, jalostustarkastukset
2023-2027	Lisäksi resurssien mukaan vuosittain järjestetään SKL:n luonnetesti (LTE), MH-luonnekuvaus, metsästyskoirien jäljestämiskoe (MEJÄ) sekä palveluskoirien käyttäytymiskoe (PAKK). Joka toinen vuosi järjestetään Chessie Mestaruus -koe noutajien metsästyskokeessa (NOME-B) ja chesapeakelahdennoutajien erikoisnäyttely. Joka kolmas vuosi järjestetään kansainvälinen, rodun oma Working Dog -testi (WD).

Mahdollisuuksien mukaan pyritään julkaisemaan ajantasaisesti jalostusaiheista tietoa yhdistyksen verkkosivuilla tai erillisillä jäsentiedotteilla.

Kaikista edellä mainituista tapahtumista saatu informaatio koirista tallennetaan jalostustoimikunnan käyttöön, jonka tehtävä on seurata jalostuksen tavoiteohjelman toteutumista. Jalostustoimikunta toimii yhdistyksen hallituksen alaisuudessa. Saadut tulokset kirjataan, tallennetaan ja käydään läpi rotuyhdistyksen hallituksen toimesta jokaisen tapahtuman jälkeen ja tulokset toimitetaan myös rotujärjestölle.

JTO:n ja PEVISA:n vaikutuksen seuraaminen

JTO:n ja PEVISA:n vaikutusta rodussa ja koiramateriaalissa seurataan mm. tapahtumissa, jäsenkyselyin ja jalostustietojärjestelmädatassa. Kokeissa, testeissä tai tapahtumissa saadut tulokset kirjataan, tallennetaan ja käydään läpi rotuyhdistyksen hallituksen toimesta jokaisen tapahtuman jälkeen ja

tulokset toimitetaan myös rotujärjestölle.

Jalostuksen tavoiteohjelma on kokonaisuudessaan luettavissa yhdistyksen verkkosivuilla. Se päivitetään tarvittaessa, kuitenkin vähintään viiden vuoden välein.

7. LÄHTEET

1) SKL/PEVISA

<https://www.kennelliitto.fi/lomakkeet/pevisa-ja-muut-rotukohtaiset-erityisehdot-vuonna-2020>

2) ACC-history of the breed.

<https://amchessieclub.org/sailor-and-canton/>

3) Teos

Chesapeake Bay Retrievers, Decoys & Long Guns, Tales of Carroll's Island Ducking Club
C. John Sullivan

4) AKC, Chesapeake Bay Retriever – breed traits and characteristics

<https://www.akc.org/dog-breeds/chesapeake-bay-retriever/>

5) ACC / Rotumääritelmä – all illustrated guide to the Chesapeake Bay Retriever

<https://amchessieclub.org/wp-content/uploads/2020/03/ILLUSTRATED-JUDGING-GUIDE-2018-UPDATED-FINAL.pdf>

6) Chessie Pedigree

<http://www.chessiepedigree.com/pedigree.asp?id=145>

7) Dual Champions

<https://www.sedgegrass.de/dualchampions.php>

8) SKL/Jalostutietojärjestelmä

<https://jalostus.kennelliitto.fi/frmKoirat.aspx?Id=4qxxkrtxyqqcfwm5l0pkizb&Sivu=1&Sort=8&R=263&Rekisteri=FI&Kotimaiset=0>

9) SKL/Rodun monimuotoisuus

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/tietoa-jalostuksen-tueksi/perinnollinen-monimuotoisuus-ja-jalostuspohja>

10) SKL/ Sukusiitos

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/tietoa-jalostuksen-tueksi/sukusiitos>

11) SKL/Tehollinen populaatio

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/tietoa-jalostuksen-tueksi/tehollinen-populaatiokoko>

12) SKL/Rotumääritelmä

<https://www.kennelliitto.fi/files/chesapeakelahdennoutaja>

13) SKL/Lonkanivelen kasvuhäiriö

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/lonkanivelen-kasvuhairio>

14) SKL/Kyynärnivelen kasvuhäiriö

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/kyynarnivelen-kasvuhairiot>

15) SKL/Harmaakaihi eli katarakta

<https://www.kennelliitto.fi/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/yleisimmat-silmasairaudet>

16) Chesapeake Bay Retriever History: America's Water Dog

<https://www.akc.org/expert-advice/dog-breeds/chesapeake-bay-retriever-history-americas-water-dog/>

17) C-BARQ-kysely

<https://vetapps.vet.upenn.edu/cbarq/>

18) SKL/Luonnetesti

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-luonne-ja-kayttaytyminen/luonnetesti>

19) SKL/MH-Luonnekuvaus

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-luonne-ja-kayttaytyminen/mh-luonnekuvaus>

20) SKL/Mitä virallinen silmätarkastus tutkii?

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/mita-virallinen-silmatarkastus-tutkii>

21) OFA - Orthopedic Foundation for Animals, The Canine Health Information Center

<https://www.ofa.org>

22) Fluckiger, M. (2007) Scoring Radiographs for Canine Hip Dysplasia—The Big Three Organisations in the World. European Journal of Companion Animal Practice, 2, 135-140.

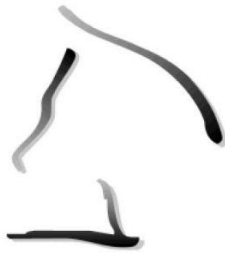
https://www.dysplasie-schweiz.unibe.ch/unibe/portal/fak_vetmedizin/micro_dysplasie/content/e332465/e406506/e406508/Scoring_radiographs_ger.pdf

Kansilehden koira:

C.I.B. FIN MVA SE MVA EE MVA PMJV-05 JV-05 BALTV-06 EUV-06 V-07 PMV-07 EEV-08 V-09 Batzi's Grace O'Malley BH, NOME-B AVO1, NOWT ALO2 sekä metsästyskoirana työkäytössä

8. LIITTEET

Liite 1. FCI:n Chesapeakelahdennoutajien rotumääritelmä

Ryhmä: 8

FCI:n numero: 263
Hyväksytty: FCI 14.2.1995
SKL-FKK 30.9.1996

Suomen Kennelliitto-
Finska Kennelklubben ry

CHESAPEAKELAHDENNOUTAJA **(CHESAPEAKE BAY RETRIEVER)**

1/5

Alkuperämaa: USA

KÄYTTÖTARKOITUS: Maalla ja vedessä yhtä taitavasti työskentelevä noutaja.

FCI:N LUOKITUS: Ryhmä 8 noutajat, ylösajavat koirat ja vesikoirat,
Alaryhmä 1 noutajat
Käyttökoetulos vaaditaan.

YLEISVAIKUTELMA: Yhtä taitavasti niin maalla kuin vedessäkin työskentelevä chesapeakehaldennoutaja jalostettiin Chesapeakehalden alueella metsästämään vesilintuja erittäin hankalissa ja rasittavissa sää- ja vesiolosuhteissa. Koira joutuu usein rikkomaan jäätä noutaessaan riistaa. Se joutuu jatkuvasti työskentelemään tuulella ja vuorovedessä sekä uimaan pitkiä matkoja kylmässä vedessä. Rodun erityispiirteiden vuoksi se kykenee toimimaan tehokkaasti ja sitkeästi. Chesapeakehaldennoutajan kallo on leveä ja pyöreä, otsapenger on keskivoimakas. Leukojen tulee olla riittävän pitkät ja voimakkaat, jotta koira pystyy kantamaan kookkaita riistalintuja kevyellä ja pehmeällä otteella. Kaksinkertainen karvapeite muodostuu lyhyestä, karheasta ja laineikkaasta peitinkarvasta sekä tiheästä, hienosta ja villavasta pohjavillasta, joka on luonnostaan hyvin öljyinen ja ihanteellinen jäisiin ja karuihin sääolosuhteisiin. Chesapeakehaldennoutaja on vahva, tasapainoinen ja voimakasrakenteinen keskikokoinen koira, jonka runko ja raajat ovat keskipitkät sekä rinta syvä ja leveä. Lapojen rakenne mahdollistaa vapaat liikkeet, joissa ei saa olla heikkoutta etenkin koiran takaosassa. Koko ja massa eivät saa olla liioiteltuja, sillä tällöin liikkuvuus ja kestävyys kärsivät - kyseessä on toiminnanhaluinen koira.

Pohjoismainen Kennelunioni
Dansk Kennel Klub
Hundarektarfélag Islands
Norsk Kennel Klub
Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben
Svenska Kennelklubben

Rodulla on tiettyjä erityispiirteitä. Silmät ovat erittäin kirkkaat, joko kellertävät tai meripihkanväriset. Lantio on sään tasolla tai hieman sitä korkeammalla. Kaksinkertainen karvapeite on laineikas ainoastaan lavoissa, niskassa, selässä ja lanteessa. Chesapeakelahdenennoutajan tulee olla eloisa ja iloinen. Se on älykäs, harkitseva, isäntäväkeensä kiintynyt ja sillä on suojelutaipumus. Voimakas arkuus tai aggressiivisuus ei ole toivottua metsästys- eikä seurakoiralle.

TÄRKEITÄ MITTASUhteita: Säkäkorkeus mitattuna lapojen korkeimmalta kohdalta maahan on hieman pienempi kuin rungon pituus mitattuna rintalastan kärjestä istuinluuhun. Rintakehä ulottuu vähintään kyynärpäiden tasolle. Etäisyyden säästä kyynärpäähän ja kyynärpästä maahan tulisi olla sama.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Eloisa, iloinen ja älykäsilmäinen. Rohkeus, työskentelyhalukkuus, valppaus, hyvä hajuaisti, älykkyys, rakkaus veteen ja ennen kaikkea luonteen yleisvaikutelma ovat ensiarvoisen tärkeitä ominaisuuksia jalostusmateriaalia valittaessa.

PÄÄ

KALLO-OSA: Leveä ja pyöreä.

OTSAPENGER: Keskivoimakas.

KIRSU: Keskilyhyt.

KUONO-OSA: Suunnilleen kallon pituinen, kapeneva ja suippo, ei kuitenkaan terävä.

HUULET: Ohuet, eivät riippuvat.

PURENTA: Leikkaava purenta on toivotuin, tasapurenta hyväksytään.

SILMÄT: Keskikokoiset, erittäin kirkkaat, kellertävät tai meripihkanväriset; etäällä toisistaan. Älykäs ilme.

KORVAT: Pienet, korkealle kiinnittyneet, vapaasti riippuvat. Korvalehti on keskipaksu.

KAULA: Keskipitkä, voimakaslihaksinen ja lapoihin sulautuva.

RUNKO: Keskipitkä, ei liian lyhyt eikä köyryselkäinen. Selkä on pikemminkin hieman painunut.

YLÄLINJA: Lantio on sään tasolla tai hieman sitä korkeammalla.

SELKÄ: Lyhyt, tiivis ja voimakas.

LANNE: Kupeet selvästi ylösvetäytyneet.

RINTAKEHÄ: Eturinta on voimakas, syvä ja leveä. Rintakehä on tynnyrimäisen pyöreä ja syvä.

HÄNTÄ: Keskipitkä, tyvestä keskipaksu. Hännän tulee olla suora tai hieman kaareva, se ei saa kiertyä selän päälle eikä olla mutkalla sivulle.

RAAJAT

ETURAAJAT

YLEISVAIKUTELMA: Etuosassa ei saa olla taipumusta heikkouteen. Eturaajat ovat keskipitkät, vankkaluiset ja lihaksikkaat, sekä edestä että takaa katsottuna suorat.

LAVAT: Viistot, hyvin voimakkaat ja vapaasti liikkuvat.

VÄLIKÄMMENET: Hieman viistot ja keskipitkät.

KÄPÄLÄT: Kookkaat jäniksenkypälät, joissa on räpylät; varpaat ovat hyvin kaa-reutuneet ja tiiviit. Kannukset voidaan poistaa.

TAKARAAJAT

YLEISVAIKUTELMA: On tärkeää, että takaosa on hyvärakenteinen. Sen tulisi olla vähintään yhtä vahva kuin etuosan eikä siinä saa olla taipumusta heikkouteen. Takaosan tulee olla erityisen voimakas, koska se toimii voimanlähteenä uidessa. Takaraajat ovat keskipitkät, vankkaluiset ja lihaksikkaat, sekä edestä että takaa katsottuna suorat.

POLVET: Hyvin kulmautuneet.

KINTEREET: Keskimatalat.

VÄLIJALAT: Mahdolliset kannukset tulee poistaa.

KÄPÄLÄT: Kuten etukypälät.

LIIKKEET: Sulavat, vapaat ja vaivattomat, antavat vaikutelman suuresta voimas-ta ja kestävyydestä. Sivulta katsottuna askel on pitkä; etuaskel on vapaa ja taka-askeleessa voimakas työntö; polvet ja kinteret ovat hyvin joustavat. Tiiviit kyy-närpäät, ei pihtikinttuisuutta. Vauhdin kiihtyessä kypälät pyrkivät yksijalkisyyteen.

KARVAPEITE

KARVA: Tiheä ja lyhyt, kaikkialla alle 4 cm pitkä. Pohjavilla on tiheää, hienoa ja villavaa. Päässä ja raajoissa karva on erittäin lyhyttä ja suoraa. Taipumusta laineik-kuuteen ainoastaan lavoissa, niskassa, selässä ja lanteessa. Kohtuulliset hapsut hännässä ja takaosassa ovat sallitut. Karvanlaatu on erittäin tärkeä, koska koiraa käytetään metsästyksen erittäin hankalissa sääolosuhteissa, se joutuu usein työs-kentelemään jäässä ja lumessa. Karhean peitinkarvan ja villavan pohjavillan öljyi-syys on erittäin arvokas ominaisuus, sillä se estää kylmän veden pääsyn ihoon asti ja nopeuttaa kuivumista.

Chesapeaken karvapeitteen tulisi hylkiä vettä kuten hanhen sulat. Kun koira nousee vedestä ja ravistelee, ei karvapeite saisi enää olla märkä vaan ainoastaan kostea.

VÄRI: Chesapeakenlahdennoutajan värin tulee olla mahdollisimman samanlainen kuin sen työskentely-ympäristön. Mikä tahansa ruskea, sara- tai kuloheinän väri on hyväksyttävä; yksivärisyys on toivottua. Kaikki värit ovat samanarvoisia. Valkoi-nen täplä rinnassa, vatsassa, varpaissa tai kypälien takaosassa (heti ison päkiän yläpuolella) on sallittu, mitä pienempi sitä parempi, yhtenäinen väri on toivotuin. Karvapeitteen väriin ja laatuun tulee kiinnittää erityistä huomiota näyttelyarvoste-lussa. Metsästyksessä saadut arvet eivät ole virheitä.

CHESAPEAKELAHDENNOUTAJA

4/5

KOKO JA PAINO

SÄKÄKORKEUS: Urokset noin 58 - 66 cm ja nartut noin 53 - 61 cm.

PAINO: Urokset noin 29 - 36 kg ja nartut noin 25 - 32 kg.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin.

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

- Vihaisuus tai liiallinen arkuus
- Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen
- Rodunomaisten erityispiirteiden puuttuminen
- Ylä- ja alapurenta
- Takaraajojen kannukset
- Kihara tai koko rungossa kihartuva karva
- Yli 4,5 cm pitkät hapsut hännässä tai raajoissa
- Musta väri
- Valkoista väriä muualla kuin rinnassa, vatsassa, varpaissa tai käpälien takaosassa

Karvapeite ja yleisvaikutelma ovat tärkeämpiä kuin mitkään muut ominaisuudet. Chesapeakeella tulee olla hyvät mittasuhteet. Koiraa, jolla on hyvä karvapeite ja jonka muut ominaisuudet ovat tasapainossa on pidettävä parempana kuin koiraa, joka on joiltakin ominaisuuksiltaan erinomainen, mutta toisilta heikko.

PISTEYTYSTAULUKKO

Pää, huulet, korvat ja silmät	16
Kaula	4
Lavat ja runko	12
Takaosa ja polvet	12
Kyynärpäät, eturaajat ja käpälät	12
Väri	4
Reisien takaosa ja häntä	10
Karvapeite ja sen laatu	18
Yleisvaikutelma	<u>12</u>
Yhteensä	100

CHESAPEAKELAHDENNOUTAJA

5/5

OHJEELLISIA MITTOJA

Pään pituus kirsusta niskakyhmyyn	n. 24 - 25 cm
Ympärysmitta korvien kohdalta	n. 51 - 53 cm
Kuono silmien alta	n. 25 - 27 cm
Korvan pituus	n. 11 - 13 cm
Leveys silmien välissä	n. 6 - 7 cm
Kaulan ympärysmitta lähellä lapoja	n. 51 - 56 cm
Ympärysmitta lanteen kohdalta	n. 61 - 63 cm
Pituus niskakyhmystä hännän tyveen	n. 86 - 89 cm
Olkavarren ympärysmitta lähellä lapaa	n. 25 - 27 cm
Reiden ympärysmitta	n. 48 - 51 cm
Korvantyvestä toiseen kallon yli mitattuna	n. 13 - 15 cm
Niskakyhmystä lavan ylimpään kohtaan	n. 23 - 24 cm
Kyynärpäästä kyynärpäähän lapojen yli mitattuna	n. 63 - 66 cm.

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittynyttä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin.

Jalostukseen tulee käyttää vain toiminnallisesti ja kliinisesti terveitä, rakenteeltaan rodunomaisia koiria.